Milliyet Türkiye İller Ansiklopedisi

ANKARA

06

Yüzölçümü: 30.613 km2
Nüfus: 3.196.460
İlçeler: Altındağ, Çankaya, Yenimahalle, Ayaş, Bala, Beypazarı, Çamlıdere, Çubuk, Delice, Elmadağı, Güdül, Haymana, Kalecik, Keskin, Kırıkkale, Kızılcahamam, Nallıhan, Polatlı, Sulakyurt, Şereflikoçhisar.
Köy sayısı: 1.135
Doktor sayısı: 5.046
Hastane yatak sayısı: 10 bin kişiye 40.31
Okur-yazar oranı: % 78
Otomatik telefon kodu: 9-41

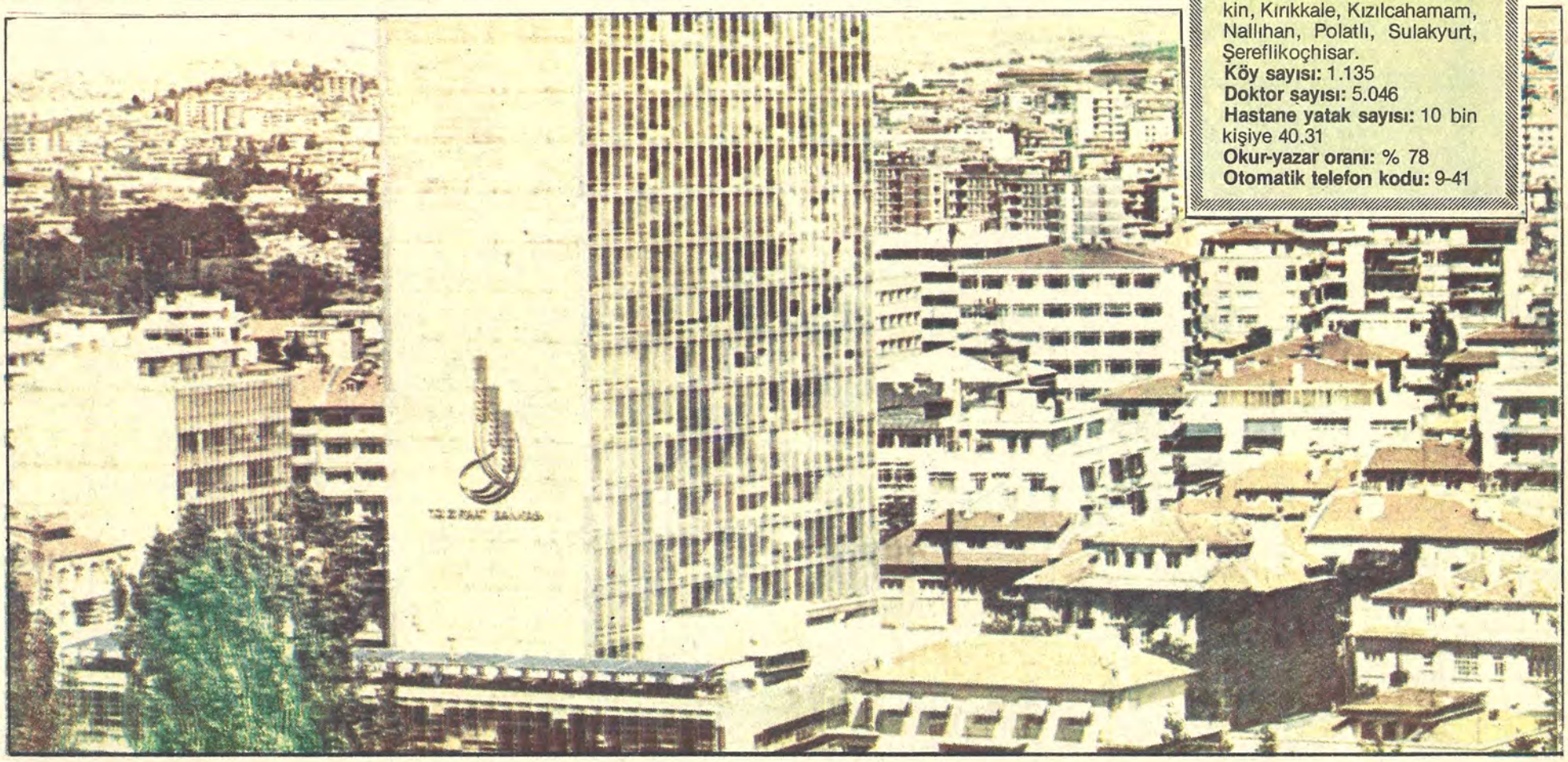

«Türkiye Cumhuriyeti'nin payitahtı Ankara'dır...»

YARIM YÜZYIL ANKARALILIKTAN SONRA

İLHAMİ SOYSAL

ANAFARTA adlı küçük bir vapurla Karadeniz'de çalkalana çalkalana yapılan bir yolculuk sonunda Ereğli'den İstanbul'a oradan da Haydarpaşa Garı'nda bindiğimiz trenle Ankara'ya ulaştım.

Nedense, dört yaşını yeni bitirmiş çocuk belleğim hep Ankara'ya bir akşamüstü indiğimiz izlenimini yansıtıyor. Oysa, sabah, hiç değilse öğle saatleri olması akla daha yakın. Yıl 1932...

Devamı 44. Sayfada

HİÇ İstanbullaşmadı Ankara...

Daha ilk gördüğü anda sımsıcak bir **"Merhaba"** dedi Mustafa Kemal'e...

"İşte burası senin... Gel otur bildiğince, başımız gözümüz üzre yerin var" diye konuştu sevecen...

Ankara yoksuldu ama sevecenliğinin yanı sıra verecendi de.

Ankara'nın **"merhaba"**sı sonuna kadar bir merhabaydı...

Ve o çocuğuyla, kadınıyla, efesiyle, er kişisiyle Mustafa Kemal'in yanına saf tuttu, hiç çözülmeden...

★★★

Ve Mustafa Kemal, Alagöz'de, daha yapımı bitmemiş Türkoğlu Ali Ağa isimli bir Ankaralının iki katlı kerpiç evinde soyundu Türk'ün en büyük savaşına...

Odasında bir asker yatağı vardı Mustafa Kemal'in...

Odasında büyücek bir tahta masa vardı...

HALİT ÇAPIN

Tahta masanın yanında bir tahta iskemle vardı...

Odayı sabaha değin ordunun elindeki tek asetilen lambası aydınlatıyordu.

O tek lamba üzerine harita serilmiş masayı aydınlatıyordu...

Mustafa Kemal bu harita üzerinde savaşı yönetiyordu...

Dışarıda Ankara gelecek günlerden umutlu, bir türkü çağırıyordu:

Ankara'nın taşına bak!
Gözlerimin yaşına bak!
Türk, Yunan'a esir oldu,
Şu feleğin işine bak!

Ankara elindeki her şeyi verdi Mustafa Kemal'e...

Hiçbir şekvada bulunmadan, yüzünü bir parça bile olsa asmadan...

Türk'ün ateşle imtihanı vardı...

Türk, Kurtuluş Savaşı destanını yazacaktı...

Türk, bu imtihanı burada verecek, destanını burada yazacaktı...

Ankara, Mustafa Kemal'in kentiydi...

Ve yine Ankara, süngü yapsın diye Mustafa Kemal askerlerine, pencerelerinin korkuluk demirlerini veriyordu istenmeden...

Ankara yemenisini veriyordu Mustafa Kemal'in askerine...

Pamuklusunu veriyordu, çorabını, pabucunu veriyordu.

Ankara, fistanını, donunu veriyordu hiç duraksamadan...

Ankara her şeyini hiç istenmeden veriyordu, hiç İstanbullaşmadan.

Sakarya'dan Büyük Zafer'e değin Ankara ve Ankara'nın insanı hiç yakınmadan, bir defa olsun şikâyette bulunmadan, her türlü yokluğa katlanaraktan, kenetli kaldı Mustafa Kemal'in çevresinde...

O sıcak merhabasını, içtenliğini korudu hep...

Ve Mustafa Kemal, o mavi gözlü dev, savaş bittikten sonra konuştu Ankara için, Ankaralılar için... Dedi ki:

"Sevgili milletimizin bütün bir dünyanın düşmanlığına karşı zaferle sonuçlandırdığı İstiklâl mücadelesi tarihinde, Ankara adı en aziz bir yeri muhafaza edecektir.

Ankaralıların bu istihlas-ı vatan mücahedesinde, ayrı bir hisse-i şerefi vardır..." dedi.

★★★★

Ankara, Mustafa Kemal'in kentidir ve hep öyle kalacaktır:

"Yeni Türkiye'nin payitahtı meselesine gelince, bunun cevabı kendiliğinden zahir olur, Ankara, Türkiye Cumhuriyeti'nin payitahtıdır."

Kemal Atatürk

Adı nereden geliyor

Denizci bir kavim olarak tanınan Frigyalılar, denizden kilometrelerce uzakta, Hititlerden kalma dağınık bir köyü derli toplu bir kasaba haline getirirken, belki de denize bir özlem ifadesi olarak buraya, gemi çıpası anlamına gelen **"Ankyra"** adını vermişlerdi. Onlardan sonra gelen Lidya'lılar, Persler ve Makedonyalılar da bu adı kullandılar. Daha sonra gelen Araplar burasını aldıktan sonra kendi dillerinin fonetiğine uygun olarak **"Engürü"** adını verdiler. Türkler ise ne **"Ankyra"** dediler, ne **"Ankora"** ne de **"Engürü"**. Onlar **"Ankara"** dediler.

Kentlerimizin tarihçesi bir kültür hizmeti olarak GARANTİ BANKASI'nca hazırlanmıştır

Yazısı 42 Sayfamızda

Sizlere hizmet vermekten mutluyuz

ANADOLU BANKASI
Hazine Bankası

Politik Kimliği

14 Mayıs 1950
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma oranı: % 89.9

Partiler	Aldığı oy	(%)
CHP	126.081	42.2
DP	146.876	49.1
MP	26.196	8.8

2 Mayıs 1954
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma oranı: % 87.0

Partiler	Aldığı oy	(%)
CHP	142.161	39.4
CMP	35.676	9.9
DP	181.789	50.4
	210	0.0

27 Ekim 1957
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 67.6

Partiler	Aldığı oy	(%)
CHP	178.844	45.8
CMP	52.250	13.4
DP	145.836	37.4
HP	13.412	3.4
	23	0.0

15 Ekim 1961
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 81.1

Partiler	Aldığı oy	(%)
AP	92.734	19.8
CHP	181.147	38.7
CKMP	166.535	35.6
YTP	23.646	5.1
Bağımsızlar	3.522	0.8

10 Ekim 1965
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 73.3

Partiler	Aldığı oy	(%)
AP	218.821	46.5
CHP	141.919	30.2
CKMP	11.889	2.5
MP	66.813	14.2
TİP	20.264	4.3
YTP	7.325	0.6

12 Ekim 1969
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 63.5

Partiler	Aldığı oy	(%)
AP	205.831	42.6
CHP	165.506	34.3
CGP	18.525	3.8
MP	36.841	7.6
MHP	17.016	3.5
TBP	21.082	4.3
TİP	12.264	2.5
TYP	3.907	0.8
Bağımsızlar	5.512	1.1

14 Ekim 1973
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 85.7

Partiler	Aldığı oy	(%)
AP	178.515	27.8
CHP	269.007	41.9
CGP	19.480	3.0
DP	60.563	9.4
MP	5.797	0.9
MHP	29.888	4.7
MSP	59.837	9.3
TBP	10.603	1.7
Bağımsızlar	8.191	1.3

5 Haziran 1977
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma Oranı: % 70.7

Partiler	Aldığı oy	(%)
AP	277.130	30.9
CHP	460.509	51.3
CGP	11.700	1.3
DP	13.241	1.4
MHP	77.178	8.6
MSP	55.223	6.1
TBP	6.841	0.7
TİP	3.544	0.4
Bağımsızlar	2.860	0.3

ANKARA ANAYASA HALK OYLAMASI SONUÇLARI
YIL: 1961
Kabul
% 68

Red
% 32

YIL: 1982
Kabul
% 88.1

Red
% 11.9

VALİ: Dr. MUSTAFA GÖNÜL

«Hava kirliliğine karşı merkezî ısıtmaya geçilmeli»

ANKARA'nın sorunları nereden kaynaklanıyor? Kısaca göz atmak zorundayız. Bilindiği gibi ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmış olup Ankara ilinin nüfusu o tarihte 404.720 olarak belirlenmiştir. Başkentin nüfusu o tarihte ise 74.553'dür. 1980 genel sayımında da Ankara ilinin nüfusu 3.196.460'dır. 50 küsür yıl içindeki artış görüldüğü gibi başdöndürücüdür.

Bu nedenle, Ankara ilinin sorunları başkentte yoğunlaşmaktadır.

Atatürk'ün Ankara'yı merkez olarak seçmesinin başta gelen nedeni, stratejik öneminin yanı başında Kurtuluş Savaşı'nın moral faktörünün en çok yoğunlaştığı belde olmasıdır. Ankaralılar büyük kurtarıcıya kucak açmışlar, bağırlarına basmışlardır.

Başkent Ankara'nın büyük sorunları vardır. Sıralayacağım bu sorunlar start çizgisinden çıkmışlar ve birbirleriyle yarışa girmişlerdir. Öncelikleri kopmuş, birbirlerine karışmış, aynı hızda günümüze gelinmiştir. Hızlı nüfus artışını sorunlarımızın anası olarak sayıyoruz. Buna paralel olarak Ankara'nın önemli sorunlarından birisi de "**sağlıksız kentleşme**"dir. Bu sorunu da iki ana grupta 1- Gecekondulaşma, 2- Dikey büyüme ele almak zorundayız.

Konut ihtiyacını karşılamak için ilk ciddî uygulama "yenimahalle planlaması" olmuştur. Şehrin etrafında bugün nüfusun yüzde 65'ini barındıran gecekondular problemler yaratmaktadır.

Yenimahalle modelini başka yörelere kaydırmak gerekirken, hatalı bir tutumla iş gelişigüzel kurallara bırakılmıştır. Çarpık bir hizmet sunuşunun ortaya çıkardığı olağanüstü sakıncalar başkenti çeşitli konularda tehdit etmektedir. Başkentin yararlı solunum organları niteliğindeki Hacettepe Parkı, Bahçelievler ve Cebeci semtleri beton yığınları ile çirkinleştirilmiştir. Bir yandan hava kirliliğinden yakınırken, öbür yandan şehrin nefes boruları tıkanmıştır.

Kentte altyapı tesisleri yetersizdir. Kanalizasyon 470 bin kişinin ihtiyacını karşılayabilecek niteliktedir. Bu ihtiyacının 2020 yılında giderilebilece bildirilmektedir. Diyelim ki su geldi. Bu su nasıl dağıtılacaktır? Hava kirliliği konusu, artık bir devlet sorunu haline gelmiştir. Çaresi, en kısa zamanda merkezî ısıtmaya geçilmesidir. Ankara çevresinde bir ormanlık tesisi için hızla ve azimle çalışmaktayız. Toplu taşıma sorununun giderilmesi için 1983'te hafif raylı sisteme geçilecektir. Çözümü öngörülen diğer hususlar da sanayi sitesi ile organize sitelerin nakli ile kördüğüm olan trafiğin düzeltilmesidir.

ANKARA'NIN ÜÇ YÖNETİCİSİ

Vali Mustafa Gönül, Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Recep Ergin (ortada), Belediye Başkanı Süleyman Önder...

BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCISI:
SABAHATTİN GÜNEŞ

BAŞKENT ANKARA'nın milattan önceki tarihlere dayanan bir kronolojisi vardır. Galat egemenliğinden Osmanlılara kadar geçen zaman içinde devlet kurmuş ve tarihe mal edilmiş birçok milletin izleri görülmektedir.

Anadolu'ya giren Türklerin ANKARA'yı ele geçirmesi büyük bir öneme haizdir. Türkiye Cumhuriyeti'ne başkent seçilirken, gözönüne alınan stratejik önemi, o tarihlerde de askerlik bakımından da yine çok önemli bir mevkide idi. Ayrıca, SURİYE ve ERZURUM yöresinden TRAKYA ve BİZANS şehirlerine giden ticaret yollarının üzerinde bulunmaktaydı.

Selçuklular zamanında imar gören ANKARA, iş teşkilâtı, temizlik anlayışı törelerinin yerleşmesinde rol oynamış âhilerin toplandığı kuvvetli merkezlerden biridir.

Yüzyıllardır Doğu ile Batı 'yı birleştiren ticaret yolları üzerinde bir köprü olan başkent, Osmanlı İmparatorluğu'nun gerileme devirlerinde çeşitli isyanlar nedeniyle işgallere , yıkılmalara maruz kalmış, ekonomik bunalım geçirmiştir. Tarihî mazisi, coğrafî yapısı, stratejik konumu, millî mücadelenin akışı itibarıyle düşmana yakınlığı ve ulaşım imkânlarını gözönüne alan ulu önder Mustafa Kemal ve arkadaşlarının 27 ARALIK 1919 Cumartesi günü ANKARA'ya gelişi ile şerefli ve muntazam gelişim devrine girmiştir. Daha sonra ise İsmet Paşa ve arkadaşlarının verdiği kanun teklifinin kabulü ile 13.10.1923'te yeni Türkiye devletinin de başkenti olarak ilân edilince artık Ankara Atatürk'ün ellerinde yükselmeye başlamıştır.

O günlerde 30 bin civarında nüfusa sahip olan Ankara bugün ortalama 2.5 milyon nüfusun barındığı bir kent durumundadır. 66 bin 320 hektara yakın alanı kapsayan belediyemiz sınırları içinde 6865 sokak, cadde , bulvar, 32 pazar yeri, altı sanayi bölgesi ve 100 binin üstünde çeşitli tipte motorlu araç bulundurmaktadır.

Başkent Ankara'nın belediyesi olarak yukarda belirttiğimiz gibi kent sorunları yakından takip edilmektedir. Her geçen gün mevcut sorunların çözümlenmesi için büyük çabalar sarfedilmekte, ve bugüne kadar büyük mesafeler katedilmiş bulunmaktadır.

Batıkent projesi ile belirli ölçüde konut sorunu çözülmeye çalışılmakta, ucuz gıda fuarları ile temel gıda maddelerinin halka arıcı bir şekilde en kısa yoldan ulaşması sağlanmakta, şehir trafiğine kolaylık ve hareketli akış kazandıracak aynı zamanda güzelleştirecek eserlerin yapımına devam edilmektedir. Yayaların rahat hareket etmesini sağlamak amacıyla Sakarya Caddesi'nden sonra yeni bölgeler yaya bölgesi olarak planlanmaktadır.

Başkentin önemli bir sorun da çarşı-pazar işi olduğu olduğu bilinmektedir. Semt halleri ve belediye pazarları ile çözüm getirilmekte yakında hizmete girecek olan yeni hâl binasının eksik tesisleri tamamlanmaktadır.

Çarpık kentleşmenin de etkilediği Ankara üzerindeki hava kirliliğini önleme programı içeriğinde yer alan kararlar ile ilgili resmî kuruluşlarla koordineli bir şekilde uygulanmaktadır. Hava kirliliğini önlemede büyük etkisi olacağı bilinen ağaçlandırma çalışmaları özellikle 12 Eylül Harekâtı ile hızlanmış ve bu yılda daha fazla dikim yapılarak sürdürülmüştür.

Yeşil kuşak projemiz hızla tamamlanmakta, yeni yapılan parklar ve sahalarla yeşil kuşağa katkı sağlanmaktadır.

Belediye personeli ve halka açık sosyal tesislere yenileri eklenmekte, uluslararası bir fuar alanı için projeler yapılmaktadır. Ankara Belediyesi olarak çevre sağlığının ve zamanında alınacak tedbirlerin sportif faaliyetlerin insan sağlığı için son derece önemli olduğuna inanıyoruz. İsteğimiz tüm Ankaralıların uyarılara kulak vermesi çevresini temiz tutması, sağlığı için gerekli olanla yetinmesi, kısaca büyük emekler sarfedilerek yapılan ve yapılacak yaşayan ve yaşatılması gereken faydalı her şeyin korunmasında yardımcı olunması, belediyemiz görevlilerine gerekli kolaylığın gösterilmesidir.

ANKARA VERGİ REKORTMENİ: ALİ ŞÜKRÜ İSKEFYELİ

ANKARA ilinin 1982 yılı vergi rekortmeni Ali Şükrü İskefyeli "**Ben ilk defa rekortmen olmadım ki, her yıl en fazla vergi verenler arasındayım. 1972 yılında beri devlete karşı vatandaşlık görevimi yerine getiriyorum. Çünkü, rekortmen olmak vasıf değil, görevdir.**" diyerek sözlerine başladı.

Ali Şükrü İskefyeli 1934 Samsun doğumlu, ama altı yaşında ailesi İstanbul'a gelmiş, Şişli Terakki ve İngiliz okulunda lise öğrenimini tamamladıktan sonra yüksek tahsil için Londra Üniversitesine gitmiş. İskefyeli gayet mütevazi bir kişi, sözlerine şöyle devam etti:

"Ama üniversiteyi bitiremedim, yarım kaldı hevesim, nedeni mi çook... Önce maddî imkânsızlık başta geliyor tabiî...

Yurda dönünce bir yere girip çalışmam gerekliydi. British Petrol'e girdim ve burada 14 yıl görev yaptım. Son olarak bu şirketin pazarlama müdürüydüm."

Ailenin beş çocuğundan-biri kız- biri olan İskefyeli 1969 yılında kendi başına çalışma kararı almış ve böylelikle de Anadolu Petrolleri kurulmuş

Ankara'nın vergi rekortmeni bu konuda şöyle konuştu:

"Dürüst ve verilen söz doğrultusunda çalıştıktan sonra başarı kendiliğinden gelir. Öyle ki Ankara'da fuel-oil distribütürlüğünü yapıyorduk ve tam 1870 abonemiz vardı, bunlara mal yetiştirebilmek için gecemizi gündüzümüze katarak çalışıyorduk."

Ali Şükrü İskefyeli 1974 yılından beri beynelmilel nakliyatçılık da yapıyor. Halen Ortadoğu'ya tankerlerle kimyevî madde götürüyor. Bu konuda şu bilgileri verdi İskefyeli:

"Herkes nakliyecilik yapmak istiyor ama bu iş mal bilgisi ister. Aldığın malı bozulmadan eksiltmeden yerine ulaştırmak gerekir."

Evli iki çocuğu olan- biri kız ODTÜ'de, diğeri oğlu ABD'de- İskefyeli çocuklarının ticaret mi yoksa başka iş mi yapacağı, bu konuda yönlendirme yapmadığı bir ifadeyle **"Ben sadece onların tahsillerinin tamamlanmasını teşvik ediyorum"** diyor. Konumuz tekrar rekortmenliğe dönüşünce şu cevabı veriyor:

"Ben rekortmenim ama öyle kasalar dolusu param yok, para, buz üzerine yazı demektir, paramız yok ama çok şükür borcumuz da yok. Bu arada şu hususu belirtmekte yarar görüyorum. İş hayatına atıldığım günden itibaren vergi daireleriyle hiçbir anlaşmazlığım olmadı.

Geçen yıl verdiğim verginin tamamı dövizden sağlanmıştır. Yani yurt dışı çalışmalarımın ürünüdür.

Tekrar edeyim ki, rekortmen olmak marifet değil, yaptığı işin karşılığını eksiksiz veren kişi bence aynıdır. 50 lira veren seyyar satıcı ile aramızda hiçbir fark yoktur. Vergi veren herkes aynı hakka sahiptir.

BAŞARIMIN SIRRI MI?

Sır diye bir şey yok ki, her şey ortada, bir kere günde en az 12 saat çalışırım, yanımdakileri de çalıştırırım. Kişi olarak da hiç bir lüksüm yoktur. Evimde hizmetçi yoktur, her işi eşim yapar. Gazinoya, eğlence yerlerine bir yabancı konuğum geldiği zaman giderim. Bu gidiş bazan yılları aşar bile.

Bu yıl işimiz pek iyi değil ama başkalarının da iyi değil sanıyorum. Çünkü, benim çalıştığım yerleri biliyorum. Aşırı rekabet piyasayı allak bullak etmiştir. Herkes alabildiğine fiyat kırıyor. Türk ekonomisi ve ticareti bu aşırı rekabet ve bilgisizlik yüzünden ölü durumdadır."

Sağlık Hizmetleri

CUMHURİYET'ten önce Ankara'da merkez ve ilçelerde hiçbir yataklı tedavi birimi bulunmamaktaydı. İlk olarak 1925'de Numune Hastanesi kuruldu. Bugün ise Ankara, gerek koruyucu, gerekse tedavi edici sağlık hizmetlerinin yoğun olduğu bir merkez haline gelmiştir. Çeşitli bakanlıklara, iktisadî devlet teşekküllerine, belediyeye, üniversitelere ve özel kişilere ait yataklı tedavi kurumlarının sayısı 51'e yükselmiştir. Bunlardan 32'si il merkezinde 19'u da ilçelerdedir. 1978 yılı istatistiklerine göre, hastanelerdeki yatak sayısı 11.508'dir. Ayrıca, özellikle gecekondu bölgelerinde faaliyet gösteren 11 sağlık istasyonu, kırsal kesim de dahil olmak üzere, 39 dispanser, 2 revir ve 4 sağlık istasyonu bulunmaktadır. Ankara'da pratisyen ve uzman olarak 5463 hekim mevcuttur. 523 kişiye bir hekim düşmektedir.

Protokol

Ankara Valisi	Dr.Mustafa Gönül
Sıkıyönetim Komutanı	Kor.Gn.Recep Ergun
Belediye Başkanı	Süleyman Önder
Cumhuriyet Savcısı	Mehmet Elverenli
Vali Yardımcısı	Gültekin Güngör
Vali Yardımcısı	İskender Saltoğlu
Vali Yardımcısı	Nusret Saygı
Vali Yardımcısı	Nihat Özgen
Vali Yardımcısı	Necati Develioğlu
Vali Yardımcısı	Şefik Kalkan
Vali Yardımcısı	M.İhsan Yalçın
İl Jandarma Alay Komutanı	Alb.Muhsin Öztürk
İl Emniyet Müdürü	Ünal Erkan
İl Defterdarı	Hüseyan Balyalı
Millî Eğitim Müdürü	Hüsnü Ölçerel
Yapı İşleri V. Bölge Md.	Ahmet Onursal
Ticaret Odası Başkanı	Cahit Aydoğan
Sağlık ve Sosyal Y.Müdürü	Dr.Talat Doğan
Tekel Başmüdürü	İsmet Kırçeli
Gümrükler Başmüdürü	Arif Kutlutuna
P.T.T Başmüdürü	Mustafa Solak
Bölge Çalışma Müdürü	Ali Toptaş

Vergi Rekortmenleri

Ankara'da en yüksek vergi ödeyen ilk 20 kişi:

1. A. Şükrü İskefyeli	187.912.000.— TL.
2. Vehbi Koç	168.388.000.— TL.
3. Nezih Mete Dural	129.000.000.— TL.
4. İsmail Şahin	124.862.000.— TL.
5. M. Rahmi Koç	109.722.000.— TL.
6. Berna Ahum	100.086.000.— TL.
7. Faruk Yalçın	90.017.000.— TL.
8. Oğuz Gürsel	86.462.000.— TL.
9. A. Rıza Tanbay	63.362.000.— TL.
10. A. Nazmi Kalafatoğlu	48.906.000.— TL.
11. Nihat Ekşi	43.718.000.— TL.
12. Erol Uçar	43.130.000.— TL.
13. Çelik Göne	42.468.000.— TL.
14. İlham Gerim	41.931.000.— TL.
15. Saim Ölçen	36.660.000.— TL.
16. Nurettin Koçak	36.086.000.— TL.
17. Uğurhan Tuncata	34.500.000.— TL.
18. Nurettin Soykan	30.616.000.— TL.
19. Fikret Gürtürk	30.218.000.— TL.
20. Mehmet Kibaroğlu	30.037.000.— TL.

İŞ BANKASI

Güven

Türkiye İş Bankası'na halkımızın beslediği güvenin en sağlam delili, tasarruflarını bu bankaya emanet etmiş olan sekiz milyona yaklaşan mudidir.
1981 yılı sonu itibariyle verilen bu sayı, her geçen gün artmaktadır.

İş Bankası, kendisine duyulan bu güveni nasıl sağlamıştır?

Türkiye İş Bankası, kurulduğu günden beri, en güç zamanlarda dahi, soğukkanlı, tutarlı olmuştur.
Olayları gerçekçi açıdan ele almış ve değerlendirmiştir.
İş Bankası'nın bütün faaliyetlerinde iyi niyet esas olmuştur.
Türkiye İş Bankası, şimdiye kadarki bütün uygulamalarda, gerek tasarruf sahipleri, gerekse tüm ekonomimiz için yararlı olanı yapmıştır.
Bir vaatte bulunurken, bu vaadin yerine getirilebilir

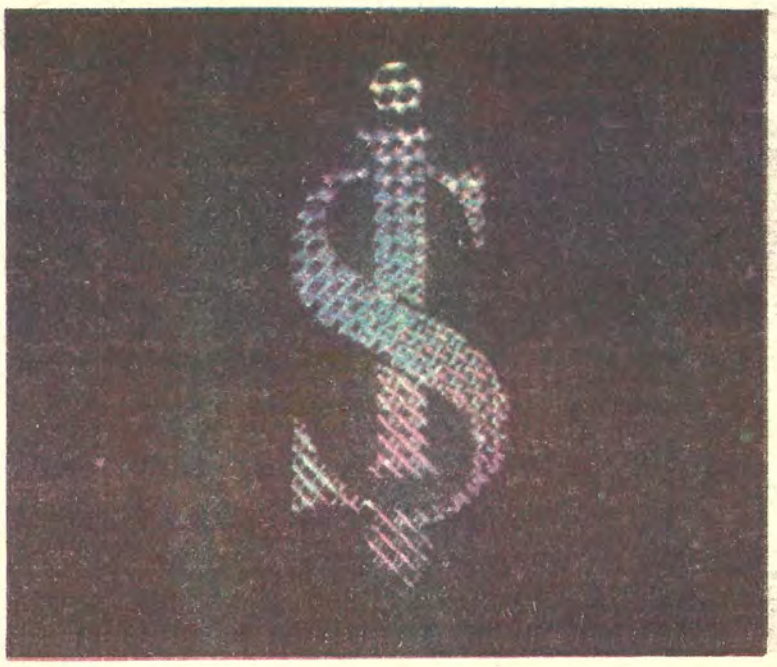

olmasına önem vermiştir.

İş Bankası'na duyulan güvende, kuruluşundaki özellik etkili olmuştur.
İş Bankası Atatürk'ün desteğiyle ve halkımızın iştirakleriyle kurulmuştur.
Daha sonra, paysahiplerinin sayısı artmıştır. Ayrıca, İş Bankası'nın en büyük paysahiplerinden biri de İş Bankası çalışanlarıdır.

İşte bu nedenlerle, İş Bankası'nın yıllardan beri kullandığı "paranızın ve istikbalinizin emniyeti" sözü, gücünü, halkımızın kendisine duyduğu güvenden almaktadır.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

CENAJANS

İLÇELERİMİ TANIYALIM

AYAŞ

İlçenin nüfusu 17.202'dir. Bunun 4.080'i kentte yaşamaktadır. 22 köyü yardır. Kent içinde de 10 mahalle bulunmaktadır. Ankara'nın batı sınırında yer almaktadır. Kuzeyde Güdül, doğuda Yenimahalle, güneyde Polatlı ve batıda Beypazarı ilçeleri ile çerçevelenmiştir. Köylerin küçük brimler halinde dağılmış olması nedeniyle ilçedeki yerleşme yoğunluğu düşüktür. (Km2'-ye 15 kişi).

BALA

Ankara-Kırşehir yolu üzerindedir. İlçe merkezi, İç Anadolu'nun yüksek yaylalarından Kartal Yaylası (1.340 m.) üzerinde kurulmuştur. İlçenin 1980 nüfusu 45.158'dir. Bunun sadece onda biri merkezde, geri kalanı bucak ve köylerde yaşamaktadır. İlçeye bağlı iki bucak ve 61 köy bulunmaktadır. Kent, 19. yüzyılda Kafkasyalıların yerleştirilmesi amacı ile kurulmuştur.

BEYPAZARI

Ankara'nın batısında, eski İstanbul yolunun 102. kilometresinde yer alır. İlçeye bağlı üç bucak ve 62 köy vardır. Toplam nüfusu 38.568'dir. Bunun yüzde 44'ü ilçe merkezinde yaşamaktadır. Kırsal yerleşimlerin beşte dördü Ankara-Haymana yolunun kuzeyinde yoğunlaşmıştır. Nüfus yoğunluğu Km2'de 21 kişidir. Sarıyar Barajı'nın bir bölümü Beypazarı sınırlarının içinde kalır.

ÇAMLIDERE

İl'in kuzeyinde, Bolu sınırında bulunmaktadır. Nüfusu 18.521'dir. Bunun 5.089'u ilçe merkezinde yaşamaktadır. İlçeye bağlı bir bucak ve 39 köy vardır. Ankara-Zonguldak yoluna 18 Km.'lik bir şoseyle bağlanmıştır. Km2 başına 30 kişi düşmektedir. Köyler, genellikle Karaçay'ın kolları etrafında toplanmıştır.

ÇUBUK

Çankırı ilinin sınırlarında bulunan ilçenin nüfusu 54.616'dır. Bunun 16.106'sı ilçe merkezinde yaşamaktadır. İlçeye bağlı iki bucak ve 101 köy vardır. Yerleşme sıklığı genellikle kentin güneyinde daha fazladır. Ortasından Çubuk Çayı geçen kent ağaçlık ve yeşilliktir. Ankara'nın başta gelen mesire yerlerinden biridir. Km2'ye 36 kişi düşmektedir.

DELİCE

Ankara'nın doğusunda, Samsun yolu üzerinde yer alır. Kızılırmak'ın bir kolu olan Delice, ilçe sınırları içinden akar. 1960'da ilçe haline getirilmiştir. İlçeye bağlı 35 köy vardır. Nüfusun sadece yüzde dokuzu (2.331 kişi) kentte yaşamaktadır. Nüfus yoğunluğu Km2'de 34 kişidir. Kırsal yerleşimler, Karagüney Dağı'nın kuzeyindeki ovalık bölgede yoğunlaşmıştır.

ELMADAĞ

Kırıkkale yolunun 41. kilometresinde yer alır. Kızılırmak'ın kolu olan Balaban Çayı ilçe sınırları içinden akar. Adını, bitişiğindeki Elmadağı'ndan alır. Toplam nüfusu 30.354'tür. Nüfusun ortalama yarısı ilçe merkezinde yaşar. İlçeye bağlı 14 köy vardır. Merkezindeki MKE Barut Fabrikası, bölgenin en önemli sanayi kuruluşudur. Kırsal yerleşim, genellikle Balaban Çayı çevresinde toplanmıştır.

GÜDÜL

Ankara'nın kuzeybatısında, Bolu'nun Gerede ilçesi sınırlarının bitişiğindedir. Nüfusu 15.688 olup, bunun 3.353'ü ilçe merkezinde yaşamaktadır. İlçeye bağlı 26 köy vardır. İl merkezine 91 Km. uzaklıktadır. Beypazarı yolundan ayrılan 25 Km.'lik bir şoseyle dış bağlantısı sağlanmaktadır. Ayrıca Ayaş ilçesine de karayolu mevcuttur. Km2'ye 37 kişi düşmektedir.

HAYMANA

İl merkezine 73 Km. uzaklıktadır. İlçeye bağlı iki bucak ve 83 köy vardır. Nüfusu 56.171'dir. Bunun yaklaşık yüzde 12'si (6.945 kişi) ilçe merkezinde yaşamaktadır. Babayakup Deresi ilçe merkezinin kuzeyinden geçer. Haymana Ovası'nda genellikle tahıl tarımı ve hayvancılık yapılmaktadır. Km2'ye 19 kişi düşmektedir. Kaplıcaları ve tarihi mağaraları ile turistik bir merkez kimliğini de taşımaktadır.

KALECİK

Çankırı ili sınırındadır. İki bucak ve 55 köyü vardır. Nüfusu 28.446'dır. Bunun 5.035'i ilçe merkezinde yaşamaktadır. Ankara-Kırşehir karayolu ve Karadeniz demiryolu ilçe içinden geçmektedir. Köyler, genellikle Kızılırmak'ın suladığı topraklar çevresinde toplanmıştır. İlçe merkezinin Ankara'ya uzaklığı 107 Km.'dir. Km2'ye 22 kişi düşmektedir.

KESKİN

Kırşehir ili sınırındadır. Kızılırmak, Delice ve Kılıçözü ırmaklarının oluşturduğu doğal sınırlarına sahiptir. Toplam nüfusu 45.111 olup bunun 14.633'ü ilçe merkezinde yaşar. Bir bucak ve 72 köyü vardır. Km2'ye 31 kişi düşmektedir. Kentin ilk çekirdeğini 1879'da Rumeli'den gelen göçmenlerin kurduğu 500 hanelik Altınbaş mahallesi oluşturmuştur.

KIRIKKALE

Ankara-Samsun karayolu ili Erzurum demiryolunun güzergâhında yer almaktadır. 222.893 olan ilçe nüfusunun 178.401'i kentte, 44.492'si bucak ve köylerde yaşamaktadır. 1944 yılında ilçe olmuştur. Bir bucağı ve 51 köyü vardır. MKE Fabrikaları'nın kuruluş tarihi olan 1929'da üç bin olan kent nüfusu, sanayiin gelişmesi ile orantılı olarak devamlı biçimde artmıştır. Mühimmat, top-tüfek, çelik, barut ve pirinç fabrikaları, kentin sanayi ve ticaret yaşamının kaynağını oluşturmaktadır. Kentin batısında bulunan Kırık Tepesi, şehirleşmenin başladığı bölgedir.

KIZILCAHAMAM

Ankara'nın kuzeyinde bulunan Kızılcahamam Bolu ve Çankırı illeri sınırındadır. Nüfusu 35.513 olup, bunun 8.620'si ilçe merkezinde yaşamaktadır. İlçeye bağlı üç bucak ve 106 köy vardır. Bölge, genellikle dağlık ve ormanlıktır. İlçe merkezi menba suları ve iklimi ile bölgenin rağbette bir mesire yeridir. Ankara-İstanbul yolu ilçeden geçmektedir. Kent, hızlı bir tempo ile gelişmektedir. Nüfus 1955'ten bu yana yüzde 66 oranında artmıştır.

NALLIHAN

Ankara'nın batısında, eski İstanbul yolunun 162. kilometresinde yer alır. 34.389 olan toplam nüfusun yüzde 40'ı ilçe merkezinde, yüzde 60'ı ise kırsal alanda yaşamaktadır. Km2'ye 17 kişi düşmektedir. İlçeye bağlı iki bucak ve 75 köy bulunmaktadır. Köroğlu dağlarından inip Sakarya ile birleşen Nallısu vadisinde kurulmuştur.

POLATLI

Ankara İli'nin güneybatı bölümünde yeralmaktadır. Eskişehir ve Konya sınırındadır. Nüfusu 86.865 olup bunun 45.530'u kentte yaşamaktadır. İlçeye iki bucak ve 87 köy bağlıdır. Ekilebilir alanların fazla olması nedeniyle köy yerleşimi küçük ve dağınık birimler halindedir. Km2'ye 23 kişi düşmektedir. Karayolu bakımından her yöne bağlantılı olup, İstanbul-Erzurum demiryolu üzerindedir. İlçe merkezinde ziraat makineleri ve un fabrikaları bulunmaktadır. Mandralarda da hayvansal ürünler işlenmektedir. Kentin kuzeybatısında kurulu bulunan Topçu birliği, sosyal tesisleri ve lojmanları ile başlı başına bir site oluşmakta ve ilçenin yaşamında geniş ve olumlu bir rol oynamaktadır.

SULAKYURT

Karagüney dağının eteklerinde kurulmuştur. Ankara'ya 130 Km. uzaklıktadır. İlçeye ulaşım, Ankara-Samsun yolu üzerindeki Balişeyh'ten ayrılan bir karayolu ile sağlanmaktadır. İlçeye bağlı 26 köy vardır. 20.139 olan toplam nüfusun 4.715'i ilçe merkezinde yaşamaktadır. Nüfus yoğunluğu Km2'de 27 kişidir. İlçe ekonomisi tarım ve hayvancılığa bağımlıdır.

ŞEREFLİKOÇHİSAR

Ankara'nın güneyinde, Adana yolunun 146. kilometresinde kuruludur. İlçe toprakları Tuz Gölü'nün kuzeydoğu kıyısı boyunca uzanır. 79.330 olan toplam nüfusun yüzde 27'si (21.944 kişi) kent merkezinde yaşamaktadır. İçinden Peçeneközü deresi geçer. Km2'ye 32 kişi düşmektedir. Bir bucağı ve 96 köyü vardır. Kırsal yerleşmeler ilçenin doğusundaki Kızılırmak vadisinde yoğunlaşmaktadır.

Gezilecek yerler

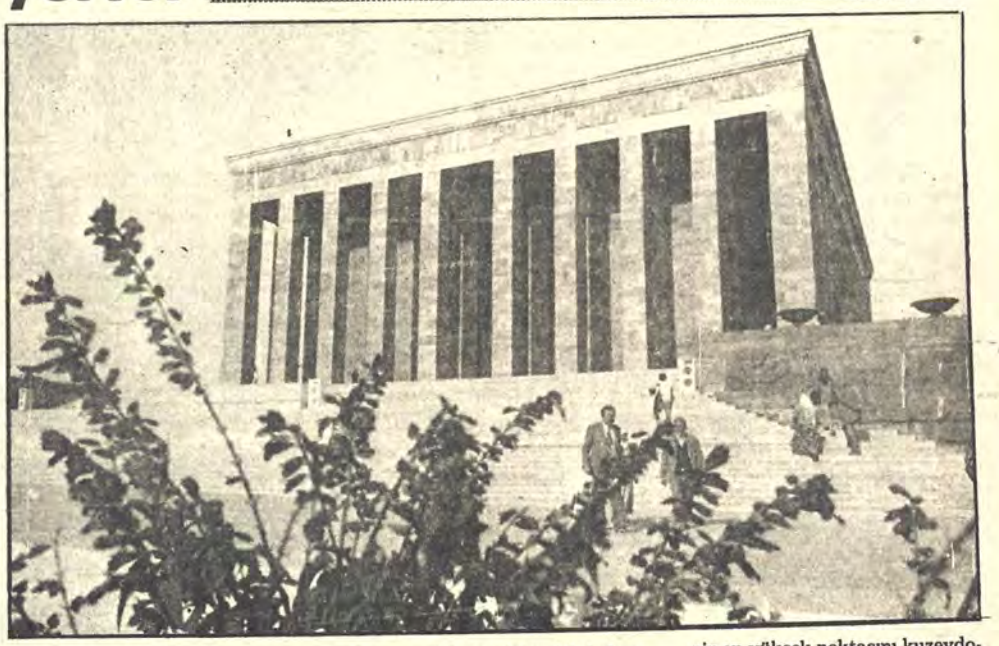

ANITKABİR: Anıtkabir Atatürk'ün mozolesi olup 1944-53 yılları arasında yapılmıştır. Cumhuriyet devrinin en büyük eserlerinden biridir. Tandoğan Alanı'ndan hafif bir yokuşla çıkılır. Giriş kapısının iki yanında aslan heykelleri bulunan uzun bir yol vardır. Törenlerin yapıldığı sütunlu bina 32 metre genişlikte, 60 metre uzunluktadır. Tavan yüksekliği 20 metreyi bulur. Atatürk'e ait eşyaların bulunduğu müze kısmı da ayrıdır.

HİTİT MÜZESİ: Ankara Kalesi'ndedir. Fatih devrine kadar iner (XV. yüzyıl). Yapı kentin eski bedestenidir. Devrinin en büyük mimarî eseri olan bu yapı, bir yangınla harap olmuştur. Son zamanlarda restore edilen bu yapıda, değerli Hitit koleksiyonları sergilenmeye başlanmıştır. Ayrıca Prehisterik devir, Urartu, Frig, Gordion buluntuları da çok değerli eserler olup, burada sergilenmektedir.

ETNOĞRAFYA MÜZESİ: Etroğrafya Müzesi, Türk tarihi, folkloru bakımından bir hayli zengin kaynaklara sahiptir. Türk folkloru hakkında birçok değerli bilgileri burada bulmak mümkündür. Atatürk tarafından kurulmuştur. Önündeki, Atatürk'ün at üzerindeki anıtı 1927'de İtalyan Cornoila tarafından yapılmıştır.

TBMM MÜZESİ: Ulus Meydanı'nda, istasyona giden yol üzerindedir. İlk TBMM binasıdır. Türk tarihinin 1920-23 yılları anıları ile ilk Meclis'e ait eşyaları sergiler.

ATATÜRK'ÜN EVİ: Çankaya Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nün bahçesindedir. Cumartesi ve pazar gezilebilir. Bina Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı sırasında kaldığı evdir.

ZAFER ANITI: Ulus Meydanı'ndadır. Kurtuluş Savaşı kahramanlarına Türk ulusunun bir armağanı olarak 1927 yılında dikilmiştir.

GÜVENLİK ANITI: Kızılay'dan Çankaya'ya giderken sağ taraftaki Güven Parkı'ndadır. Üzerinde Atatürk'ün (Türk, Öğün, Çalış, Güven) sözleri bulunur.

ANKARA KALESİ: Ankara'ya tamamen hakim bir tepenin üzerinde yükselen kale, başkente simge olmuş bir yapıdır. Kalenin Galatlar tarafından inşa olunduğu sanılmaktadır. Bizans döneminde esaslı bir onarım görerek genişletilen kale, Selçuk döneminde Alâaddin Keykubat tarafından yeniden elden geçirtilerek bugünkü haline getirilmiştir.

ALAADDİN CAMİİ: Tarihî Ankara Kalesi içindedir. Selçuk hükümdarı Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından yaptırıldığı bilinir. Ankara'nın en eski camisidir. Ceviz ağacından yapılma minberi Türk oymacılık sanatının şaheserleri arasında gösterilir.

MALTEPE CAMİİ: Kızılay'dan, Bahçelievler'e giden cadde üzerinde Maltepe'dedir. Cumhuriyet devri eseridir. Klasik Osmanlı tarzındadır.

KOCATEPE CAMİİ: Türkiye'nin namaz kılma alanı olarak en büyük camiidir. İnşaatı hâlâ devam etmektedir.

CENAB-I AHMET PAŞA CAMİİ: XVI. yüzyıl yapısı olup, büyük usta Mimar Sinan'ın eseridir. Beyaz mermerden yapılmış minber ve mihrabı fevkalâde güzeldir. Ankara Kalesi arkasında, Ulucanlar Caddesi üzerindeki cami Ankara taşından yapılmıştır.

HACI BAYRAM CAMİİ: XIV. yüzyılda büyük Türk düşünürü ve ulu kişi Hacı Bayram Veli'nin adına inşaa edilmiştir. Yapımından iki yüzyıl sonra Mimar Sinan tarafından onarılan, bu arada yanına zarif bir minare de ilave edilen camii bugünkü şeklini almış bulunmaktadır. Ankara'nın en ünlü camii olup Hacı Bayram Veli'nin türbesi de adını taşıyan bu güzel camiin hemen yanındadır.

KURŞUNLU CAMİİ: Samanpazarı civarındadır. Mimar Sinan'ın eseri olup, bunu zarif ve gözler okşayan görünüşüyle de açıklamaktadır. Ankara'nın en güzel camilerinden biridir.

ROMA HAMAMLARI: Türk Tarih Kurumu'nun 1939 yılında başlattığı kazılar sonucu ortaya çıkmıştır. Ulus Meydanı'ndan Dışkapı'ya giden Çankırı Caddesi üzerindedir. Milattan sonra II. yüzyılın sonunda yapıldığı sanılan hamamın bir Frigya kasabası üzerine kurulduğu anlaşılmaktadır. Sağlık Tanrısı Asklepios adına yapıldığı tahmin edilmektedir. Roma İmparatoru Caracalla devrinde yaptırılan hamamın giderlerini Tiberius Julius Juntus Julianus adında bir zengin kişi tarafından ödendiği hamam duvarları üzerindeki bir kazıttan öğrenilmektedir. Hamam, klasik Roma hamamlarının özelliklerini taşımaktadır.

Dört katlı olan iç kalenin surlarının yüksekliği genellikle 14 ile 16 metre arasıdır. Doğudaki surların yüksekliği ise 10-12 metreye kadar iner. Bu sur duvarları üzerinde 42 kule bulunmaktadır. Kalenin en yüksek noktasını kuzeydoğu köşesi teşkil eder. Buranın yüksekliği denizden 978 metre, Ankara ovasından 130 metredir.

AUGUSTOS TAPINAĞI: Milattan önce 200 yılında inşaa olunan tapınak önce Anadolu'nun ana tanrıçası Kybele'ye ithaf olunmuştu. Daha sonra Frigyalılar tarafından bu tapınak Ay Tanrısı Men'e ithaf edildi. Milattan önce II. yüzyılda Roma İmparatoru Augustos'un adı verilen tapınak büyük bir revizyona tabii tutuldu. Yedi basamaklı bir podyum üzerinde yükselen tapınak, sekiz metre yüksekliğinde, 15 sütun tarafından çevreleniyordu. Bu sütunlarda Korint mirarı üslûbu açıkça görülmektedir. Dikdörtgen şeklindeki Sella bölümünün duvarlarında görülen yazıtlar Augustos'un vasiyetnâmesi mahiyetini taşıdığından pek büyük bir tarihî değeri ihtiva etmektedir. Tapınağın bir bölümü ayaktadır. 8.40 metre yüksekliğinde ve 3.34 metre genişliğindeki görkemli kapısı, bugün ayakta kalan bölümler arasındadır.

GORDİON (Yassı Höyük): Polatlı ilçesinden Yassı Höyük köyüne gidilirse Sakarya kıyılarında, Frigyalıların başkenti Gordion'un yıkıntıları görülebilir. Kral Midas'ın mezarı da buradadır.

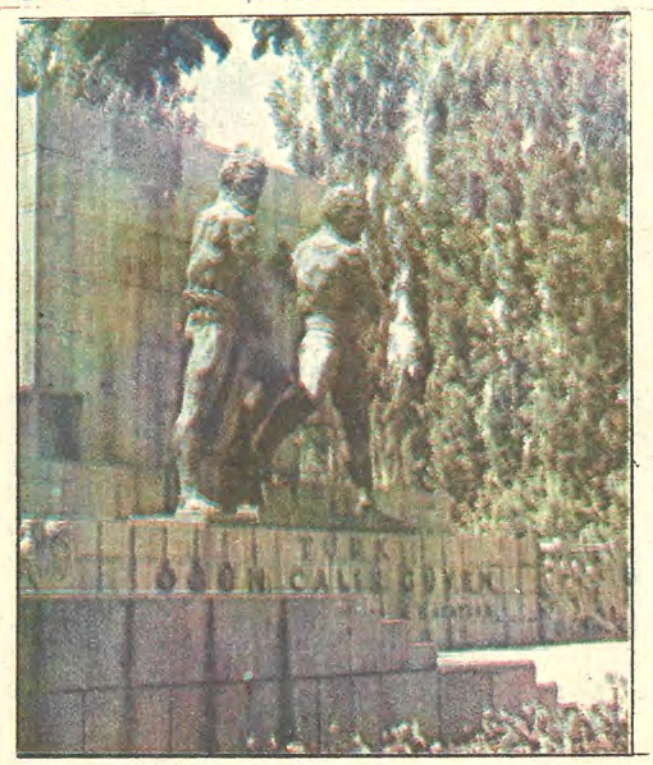

DOGAL GÜZELLİKLER

GENÇLİK PARKI:
İstasyondan Ulus'a giden cadde üzerinde, bütün hipodrom ve stadyumun karşısını kapsayan alandadır. Lunaparkı, çay bahçeleri, lokantaları, açıkhava tiyatroları ve gazinoları ile geniş bir havuzu bulunur.

ÇANKAYA:

Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nün bulunduğu bölgedir. Ankara'nın gece manzarası çok güzeldir. Lokantalar ve yaz ayları için kır kahveleri bulunur.

GÖLBAŞI:
Ankara'nın 25 kilometre güneybatısında, Ankara-Konya karayolu üzerindedir. Turistik bir bölge haline getirilmiştir. Aynı bölgede, Eymir Gölü de bulunur. Kıyısındaki gazinoları ve plajlarıyla, bu iki göl Ankaralıların yazın serinlemeye gittikleri yerlerdir.

YÜZME HAVUZLARI:
Gölbaşı'nda Mogan, Çiftlik'te Karadeniz havuzlarından başka, 19 Mayıs Stadyumu yanında da bir yüzme havuzu vardır.

SOĞUKSU MİLLİ PARKI: Ankara'ya 83 kilometre uzaklıktaki Kızılcahamam ilçesindedir. Karaçam, sarıçam, meşe ve kavak ağaçlarıyla kaplı 1050 hektarlık bir piknik yeridir.

ÇUBUK BARAJI: Ankara'nın 10 kilometre kuzeyinde, kentin suyunu temin eden barajın etrafı piknik yeridir. Gazinolar bulunur.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ: Kentin içinde sayılır. Gazi İstasyonu'nun arkasında güzel bir piknik yeri ve hayvanat bahçesinden oluşur. Devamlı otobüs işler. Banliyö treni de vardır.

DİKMEN (Çaldağı): Ankara'ya 12 kilometre uzaklıkta, dağ sporları merkezidir. Bir kayakevi de vardır.

HÜSEYİN GAZİ: Ankara'ya 12 kilometre uzaklıktadır. Üregil ile Arapköyü arasındadır. Dağ sporları bölgesidir.

ÇAM KORU: Ankara'ya uzaklığı 110 kilometredir. İstanbul karayolundadır. Dağlık ve ormanlık bir piknik yeridir.

SÖĞÜTÖZÜ: Çiftlik yolu üzerindedir. Söğütlerle kaplı küçük bir piknik yeridir. Atatürk'ün annesine ait küçük ev müze haline getirilmiştir.

AYAŞ BELİ: Kış sporları da yapılabilen, fakat tesisler bulunmayan piknik yeri, Ankara'ya 40 kilometre uzaklıktadır.

KARAGÖL: Çubuk ilçesinde, Ankara'ya 68 kilometre uzaklıkta, etrafı ormanlarla kaplı bir krater gölüdür. Turistik bir bölgedir ve iki otel bulunur.

SARIYAR BARAJI: Türkiye'nin en büyük barajlarından biridir. Ankara'ya uzaklığı 165 kilometredir. Göl kıyısında turistik tesisler vardır . Yolu iyidir.

ŞİFALI SULAR

AYAŞ KAPLICASI : Ankara'ya 80 kilometredir. Devamlı minibüs, otobüs bulunur. Ayaş ilçesinin Ilıca Deresi mevkiindedir. İki adet büyük havuzu, dört özel banyo ve otellerde ayrıca banyoları bulunur. İçme suyu tesisleri de yeterlidir. Ayrıca, lokanta ve gazinoları da vardır. Banyosu, nevralji, kadın hastalıkları, kırık ve çıkıktan sonraki mafsal yapışmalarında çok faydalıdır. Hem banyo, hem içilmesi halinde kabızlık, safrakesesi taşları, iltihaplı ve kum dökmede tavsiye edilir. İçmelerden hemoroit, kabızlık, mide, bağırsak, safrakesesi ve idrar yolları hastalıklarında fayda görülür.

KARAKAYA KAPLICASI: Ankara'ya 30 kilometre uzaklıkta, Ayaş ilçesinin içindedir. Selçuklular zamanından kalmadır. Gelenler, Ayaş ilçesinin otel ve lokantalarından faydalanırlar. İki umumî havuz, dört özel ve dört sıra banyosu vardır... Banyosu romatizma, nevralji, yarım felç, çocuk felci ve mafsal tutukluklarına iyi gelir. İçilerek mide rahatsızlıklarını geçirdiği söylenir.

HAYMANA KAPLICASI: Ankara'ya 73 kilometre uzaklıkta, Haymana ilçesindedir. Romalılar zamanından kalmadır. İlçe otelleri dışında iki turistik otel de kaplıca yanındadır. İki umumî havuzu, dört özel banyosu vardır. Lokanta ve gazino bulunur. Banyo tedavisi romatizma, nevralji, kırık-çıkıklardan sonra mafsal yapışıklıklarında, çocuk felci ve kadın hastalıklarında faydalıdır. İçilmesi, idrar yolları hastalıklarına faydalıdır.

Nerelerde kalınır

BÜYÜK ANKARA OTELİ
Atatürk Bulvarı 183 Tlf. 17 11 06
Banyolu 228 oda, kalorifer, asansör, lokanta, klima, yüzme havuzu, satış dükkânları, gece klüpleri
MARMARA OTELİ
Atatürk Çiftliği Tlf. 23 13 16
Banyolu 51 oda, kalorifer, asansör, lokanta, klima, satış dükkânları, gece klüpleri
ETAP (Hotel Mola)
İzmir Cad. 27 Tlf. 18 31 40
Banyolu 57 oda, kalorifer, asansör, lokanta, klima, satış dükkânları, gece klübü
KENT OTEL
Mithatpaşa Cad. 4 Tlf. 18 42 20
Banyolu 120 oda, kalorifer, asansör, lokanta, klima
STAD OTELİ
Gençlik Parkı karşısı Tlf. 11 66 44 - 24 32 15
Banyolu 225 oda, kalorifer, asansör, lokanta, klima, satış dükkânları, gece klüpleri
KEYKAN OTELİ
Fevzi Çakmak Bul. 12 Tlf. 25 22 75 - 25 31 85
Banyolu 50 oda, kalorifer, asansör, lokanta
BULVAR PALAS
Atatürk Bulvarı 141 Tlf. 17 50 20

ANKARA ELEKTRİK SANAYİİ VE TİCARET ANONİM SİRKETİ
ÇOK ORTAKLI
ELEKTRİK MALZEMELERİ
imalâtı - toptan satışı
PHILIPS BUFER PAŞABAHÇE MKE CEMDAĞ YÜCEL KABLO mamulleri
ANKARA ELEKTRİK SANAYİİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
Merkez : ULUS YURT SOKAK, 6 – ANKARA
11 31 92 – 24 26 77 – 12 22 55
Fabrika : İSTANBUL YOLU 17. KM. ANKARA
Tel : 10 12 74 – 10 12 67

Sistemler, Hizmetler, Kazançlar Bankası

işadamına
● Ön Finansman Sistemi
● Dış Finansman Merkezi
● Günlük İhracat Bülteni
● Ekspres Döviz Transferi
● İhracat Kredisi
● TIR, Gemi Taşımacılığı İçin Yatırım Kredisi
● Kabul Kredisi

işçiye
Dünyalık Hesabı
● Dünyalık Hesabı
● TÇM Hesabı
● DÇM Hesabı
● Özel Teleks Köprüsü

tasarruf sahibine
Meşhur Faiz
● Otobank
● Ücretsiz Tahsilat
● Meşhur Faiz
● Bank-Çek
● Aylık Faizli Mevduat Sertifikası
● Terminal Bankacılık
● Hediye Çekleri
● Kıbrıs Seyahat Çeki
● Tarım Kredisi

bankacılığa
● Kemal Has Eğitim Merkezi
● Kambiyo Okulu
● Genç Emekliler Dergisi
● Aylık İktisat Bülteni
● Ekonomik Araştırmalar, Merkezi Panelleri
● İstanbul Bankası Spor Kulübü
● Sanat Sergileri

İstanbul Bankası, özgün hizmetler yaratır.
Ekonomimizin ihtiyaçlarını karşılamak için.
Tasarruf sahibine, işadamına en yaygın hizmeti,
en büyük güvenceyi, en verimli kazancı sunmak için.
Hem ülkemizin,
hem tasarruf sahibimizin kazanması için.
HER ZAMAN. EN BÜYÜK GÜVENCEYLE.
İSTANBUL BANKASI
Kazandırır

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI
Sunar

ANKARA'nın ne zaman kurulduğunu kesinlikle belirlemek mümkün olmamıştır. Ankara ve çevresinde yapılan çeşitli kazılarda, eskiçağ taş devrine ve neolotik devire ait âletler çıkarılmıştır. Ama, Anadolu'da sürekli görünen kakolitik ve bakır çağı diye adlandırılan madenler çağına ait Ankara'ya ait belge bulunamamıştır. Ancak, ele geçen at, aslan, boğa kabartmaları dikkate alınırsa, Ankara Etiler döneminde beylik olarak mevcuttu.

FRİGLER ÇAĞI

Tarihçilere göre, Etiler'den sonra M.Ö. 12. yüzyılın sonlarına doğru Frigler Anadolu'ya ve Sakarya boylarına yerleşerek Polatlı yakınlarında GORDİON'u kendilerine başkent olarak seçmişlerdir. Bugün Ankara içinde bulunan Ogust tapınağı yanında, Frig devrine ait eserlere hâlâ rastlanmaktadır. Anıtkabir Alanı'nda da birçok Frig kapkacağı ve âletleri çıkarılmıştır. Hacıbayram çevresi iie eski hal binasının çevresinde, kezâ Frig çanak-çömleği bulunmustur.

GALATLAR VE ROMA ÇAGI

Ankara tarihinin yazılı belgelere dayanan kısmı ancak Galatlar'a kadar inebilmektedir. Appolonyos (M.Ö. 3. yüzyıl) Ankara hakkında bilgi veren ilk tarihçidir. Byzantiyos (M.S. 6. yüzyıl)(Appolonyos'un Karya tarihi adlı eserinden yararlanarak Ankara'yı Galatlar'ın kurduğunu ileri sürer. Byzantiyos'a göre Galatlar, Pontos kralı ile birleşerek Mısırlıların üzerine sefer yaparlar ve Mısır gemilerinden aldıkları bir çapayı zafer belgesi olarak alırlar, Ankara çevresi kendilerine zafer belgesi olarak verilince kurulan şehrin adı, çapa anlamına gelen Ankara olur. Galatlardan daha önce Ankara'da Friglerin oturduğu bilindiğine göre, bu iddia doğru değildir.

Eldeki verilere göre, İskender M.Ö. 333 yazında, Gordion'dan Ankara'ya geçti, bir süre kaldı. Bu nedenle Galatların bu çevreye gelişleri daha sonraki yıllardadır. M.Ö. 6. yüzyılda Anadolu'nun Perslere karşı savunmasını Lidyalılar yapıyorlardı. Kral Urus, Kızılırmak çevresinde yapılan iki savaşın sonunda Lidya Kralı Krezüs'ü yenerek Anadolu'yu ele geçirdi (M.Ö. 547). İskender'in Doğu'ya yaptığı seferde Anadolu, Perslerden Makedonyalıların eline geçti, daha sonra İskender Babil'de ölünce (M.Ö. 323) Ankara çevresi Antigonos'a düştü.

Roma İmparatorluğu ikiye ayrılınca, Ankara, Doğu Roma İmparatorluğu'nda kaldı. M.S. 314-315 yıllarında Hıristiyanlar Ankara'da bir St. Synod meclisi kurdular. Bu meclise, Asya'nın birçok bölgelerinden gelen 18 piskopos katılıyordu. Hacıbayram'da bulunan Ogüst Mâbedi, bu çağlarda Hıristiyan tapınağı haline getirilmişti. Arapların ünlü şairi İmrü-al-Kays'ın Bizans İmparatoru Jüstinyanus'a sığındığı, dönerken Ankara'da zehirlenerek öldüğü yakıt tarihinde yazılıdır. Hatta, Hıdırlık Tepesi'ndeki yıkık türbe, halk arasında bu şaire maledilir.

Malazgirt'te Bizans ordusu Selçuk sultanı Alparslan tarafından bozguna uğratılıp İmparator esir alındıktan sonra, Anadolu kapıları Türk akıncılarına açıldı. Ankara, birkaç yıl sonra (1073) Türklerin eline geçti. Daha sonra Haçlılardan Raimondu 1101'de bölgeyi işgal etti ve Ankara bir süre Bizans sınır kalesi olarak kaldı. Daha sonra Ankara, 1127'de Danişment hükümderi Amir Gazi'nin, sonra da oğlu Mehmet Gazi'nin, Selçuk hükümdarı Mesut I'in eline geçti. Müteakiben, Ankara Kılıç Arslan'ın oldu.

Sultan Orhan 1356'da Ankara'yı toprakları arasına kattı.

Osmanlıların gelişmesinde Ahî'lerin büyük rol oynadığı bilinmektedir. Hatta Yeniçeri ordusunun kurulmasında Ahî'liğin etkisi olduğu ileri sürülür. Karamanlılar ile Osmanlılar rekabetinde Ahî'ler Osmanlılardan yana oldular. Osman Gazi'nin kayınbabası Şeyh Edebali, o sıralarda Ahî ulularından biriydi. Osmanlı-Ahî yaklaşımı sonucu Murat I, Osmanlılardan ayrılan Ankara'yı savaşsız ele geçirdi.

Ankara Meydan Savaşı'nda Timur tarafından esir edilen Yıldırım, bir süre Ankara Kalesi'ne kapatıldı (1402). Timur'un çekilmesinden sonra Ankara birkaç defa sahip değiştirdi. 1411'de Mehmet Çelebi kaleyi Yakup Bey'den aldı. Ankara, Celâli ayaklanmasında birkaç kez eşkiya baskınına uğradı, şehir yakıldı, yıkıldı.

Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın orduları 1833'te Ankara'yı ele geçirdi, surları onarttı. Şehir o tarihlerde bölgenin önemli bir gelir kaynağı olan (sof) ticaretinin merkeziydi. Halen Çankırıkapı'da bulunan mezar taşları 17-18. yüzyılda Hollandalı, Galyalı bazı tüccarların sof alabilmek için geldiklerini gösterir. Ankara'nın demiryolu ile bağlantısı 1892'de gerçekleştirilmiş olmasına rağmen, sönüklüğü devam etti ve yeni Türk devletinin kuruluşuna kadar devam etti.

YENİ TÜRKİYE'NİN KALBI ANKARA

Ankara'nın gerçek değeri Kurtuluş Savaşı ile ortaya çıktı. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra anayurt, politik başsızlık yüzünden parçalanmış, paylaşılmıştı. Bu arada Ankara da resmen düşman işgaline uğramış, Ankara'nın ileri gelenleri, "tehcire" katıldıkları iddiasıyla toplanmıştı, hatta bazıları İstanbul'a götürülmüştü. Samanpazarı'nda Türk kadınlarına düşmanların saldırması Ankaralıların gözünü acmıştı. Atatürk'ün Samsun'a ayak basması ve yurdu kurtarma harekâtı Ankaralılar için umuttu, güneşti.

Erzurum ve Sivas kongrelerinden sonra Mustafa Kemal ve arkadaşları, 27 Aralık 1919'da saat 15.30'da Ankara'ya ayak bastı.

İstanbul'daki Meclis-i Mebusan ağır baskı altında olduğundan, ulusunun haklarını savunamıyordu. Mustafa Kemal, 19 Mart 1920 tarihli genelgesiyle mebusları Ankara'ya çağırdı ve 23 Nisan 1920 tarihinde de Türkiye Büyük Millet Meclisi Ankara'da ilk toplantısını yapmış oldu. 13 Ekim 1923 tarihli yasa ile de Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim merkezi Ankara oldu. Teşkilât-ı Esasiye Kanunu'nun 2'nci maddesinde de şu kayıt konmuştu:

"Türkiye Devleti'nin resmî dili Türkçedir, makarrı Ankara şehridir."

Artık, Ankara Türkiye'nin kalbi başkenti olmuştu.

ANKARA	182941 - 189040 - 182949	Küçükesat	175781 - 178664 - 187565
Anafartalar	242810 - 116417	Maltepe	294146 - 293282
Siteler	164019 - 161748	Meşrutiyet	185760 - 188391
Ayrancı	277587 - 271817	Necatibey	295768 - 290062 - 297602
Bahçelievler	235047 - 132988	Ulucanlar	242986 - 242361
Cebeci	191648 - 194007 - 191380	Yenimahle	153901 - 153753
Çankaya	273467 - 270813	Yenişehir	186425 - 189985 - 186426
Emek	234151 - 131239	Yıldırım Beyazıt	240699 - 106843
Etlik	211440 - 213744	Kırıkkale	1267 - 1317 - 1735
Güvenevler	263067 - 263031	Polatlı	2062 - 1182
Iskitler	240926 - 111161 - 242675		
Karşıyaka	155701		
Kayaş	190006		
Kızılay	171642 - 177236 - 181020		
Kurtuluş	190274 - 195214 - 201252		

GARANTİ BANKASI, güçlü kadrosuyla yurt dışı hizmetlerde de iddialıdır.

FOLKLORDA «OĞUZ» BOYLARININ ETKİSİ BÜYÜKTÜR

ANKARA'nın başkent olması ile nüfusu birden bire çoğalmış. Şehirleşme oldukça süratli bir şekilde gelişmiştir. Şehirleşmeye olan özen toplum yaşantısının her kesiminde olduğu gibi yaşayan gelenekleri de etkilenmiştir. İlçe ve köylerde geleneklerin yaşatılmasında az da olsa bir direniş izlenmekle birlikte şehir bu konudaki alışkanlığını yitirmiştir.

Ankara folklorunda en eski bir Türk boyu olan **"Oğuz"** boylarının etkisi büyüktür. **"Kargın", "Aşağıçavundur", "Büydüz", "Kayı", "Kınık", "Peçenek"**ler günümüzde Ankara'nın çevresinde yaşayan Oğuz boylarından adını almış eski Türkler olarak bilinmektedir.

EVLENME

Düğün evlenecek çağa gelmiş erkeğe, erkek evinin kız evlerini ziyaret ederek dolaşmasıyla başlar. Kız beğenilirse nişan **"takı"** töreni yapılır. Kadınlar takı törenine tek tek evleri dolaşarak davet eder. Erkek evi Anadolu'nun diğer yerlerinde de görüldüğü gibi kız evine bir sini içinde armağanlar gönderir.

ÇEYİZ ASMA

Gelinin çeyizinin kız ve erkek tarafınca ziyarete açılmasıdır. Ceyiz pazartesi günleri sergilenir. Çeyiz görmeye gelenlerin çeyiz altında kahve içmeleri sağlanır.

KINA GECESİ

Yine özellikle eski Türk boylarının geleneklerinde izlendiği gibi kına gecesi özel bir eğlence düzenlenir. Çörekler, yemişler, çerezler yenilir içilir. Bu gecede türküler ve manilerin önemi büyüktür. Ayrılığı, hasreti, sevgiyi dile getiren türküler söylenirken ağlayanlara rastlanır.

Gelin evinden uğurlanmadan önce çeyiz odasında koca nayır duası yapılır. Buna kıvıdımına denir. Gelinin mutlu olması erkek ile bir yastıkta kocaması için yapılan bu dua çevrenin hatırı sayılır kimselerinin yanında olur.

Düğün töreninin son safhası mahalle imamının nikahı ile tamamlanır. Düğün alayı gelini genellikle perşembe günü erkek evine getirir.

Erkek evinde **"zamah"** denilen düğün yemeği yakın akrabalarla birlikte yenilir.

GİYSİLER

ERKEKLER

Efe giysilerinde başa poşu sarılır. Poşusunu yalnız başına saramayan efeyi efeden saymazlar. Vücutta zarif mintan bulunur. Kadife yelek ve üzerinde işlemeli Osmanlı işlik vardır. İşliğin etekleri pantalonun içine sokulur ve pantolonun uçları sıkıca bağlanır. İşliğin üzerinde şal vardır. Pantalon "zıvga" ayak baldırı üzerine kadar çekilir. Çorabın mutlak diz çorabı olması, yani çorabın diz kapağına kadar uzun olması ve bağcıkları ile bağlanması gerekir. Çoraplar: Keklik izi, gönül çengeli, kadın bastı, kurt izi, (Haymana kadın çorabı) böcü, elele, kadil (Bâlâ kadın-erkek çorabı) salkım söğüt, (Beypazarı kadın çorabı) çarkı felek, kâtip cimciği. Şıpka boğazı, bıcak burnu, baklava dilimi gibi adlar almaktadır.

Ayaklara kırmızı ince deriden yapılmış, kuyruğu yemeniye göre daha uzun **"cimcime"** denilen bir çeşit ayakkabı giyilir.

Zeybeklerde giysilerde bazı farklılıklar vardır. Efenin aksine kısa dizlikler giyilerek diz açıkta bırakılır. Bu dizlikler don ve çuhadan yapılır. Ayaktaki kısa çorapların, diz kısmına da gelin kırmızı şeritler oluşur.

KADINLAR

a) ÜÇETEK ENTARİLER

Üçetekler eteklerin yanları yırtmaçlı, önü açık belden birkaç adet düğmeli veya belden bir karış yukarısı kapalı etekleri yerden sürünürcesine uzundur. Bunların altına yine kendi kumaşından yapılmış haltalar giyilir. Ekseriya kadife veya atlastan yapılır. En meşhur olanları tepe başlı derileridir.

b) İKİ ETEKLİ ENTARİLER

Bu giysiler genellikle kadife veya tellihane denilen kalın ipeklerden yapılır. Baştan geçme boy elbiseler olup omuzdan dikişsiz beli iki yanı çantalı, etekleri diz boyunca iki yırtmaçlıdır. Etekler ufkî tarzda sırma işlemelidir. Yakası düz veya yuvarlak olup kısmen bele kadar gelip önü yakadan itibaren tek düğme

Özel yemekleri

"Ankara Tavası" Ankara'nın en ünlü yemeğidir. Yağlı koyun eti, fırın veya tandırda kızartılarak, pilav üzerine konmaktadır.

"Katma Aşı" yarma buğday ve yoğurtla yapılır.

"Toygar "Çorbası" Pirinç, buğdaya, yoğurt katılarak elde edilir.

Pastırma, sucuk yörenin eski besin maddeleri arasında yer alır.

Ankara Efe Oyunları

ile kapanmaktadır. Bu giysinin üzerine elmas ve inci taşlı telleri gümüş kemerler takılır.

c) KUTU İÇİ ENTARİLER

Genellikle kadife, bazen de atlastan yapılır. Baştan başa bir dal tarzında sırma işlidir. Hazır olarak satıldığı için kutu içi entarisi adı verilmiştir. Yaka bazılarında düz yuvarlak bazılarında dört köşelidir. Dört köşe olanlar yandan göğüse kadar açıktır, başa yemeni, bele gümüş kemer takılır.

OYUNLAR

Ankara yöresinde oyunlar iki kısma ayrılır:

1 — Zeybekler, **"Ankara Zeybeği", "Mendil Zeybeği", "Karaşar Zeybeği", "Seymen Zeybeği", "Yorgancıoğlu Zeybeği"** belli başlı zeybek oyunları arasında yer alır.

2 — Düz oyunlar, **"Misket, Hüdayda", "Yıldız", "Çarşamba", "Yandın Şeker Name Gelin", "Arap Oyunu", "Mor Koyun"** düz oyunlar olarak bilinmektedir.

ZEYBEĞİM

Asilliğin, mertliğin, efeliğin
Kendisidir benim yiğit zeybeğim

O bir kere şahlanmasın neyleyim
Coşar sığmaz bendine seller gibi

Vur koçum sazına dönsün efeler
Vur tezenini kesilsin nefesler
Vur dizini efem sarsılsın yerler
Yansın keyfiyen sırma teller gibi

Göreceksin bu oyunda kindini
Saracak o bir anda benliğini

Duyacaksın ecdadının sesini
Onu yad eder hayal eder gibi

Vur koç yiğidim sazının döşüne

Hele bak şu zeybeğin dönüşüne

Şu dirişa bak silahlıkta ele
Gezinir ağır ağır hem heybetli

Kanatlanır uçar kartal misali
Essin savrulsun cepken yeller gibi

Bir kasırga olmuş efem dönmekte

Gör ki bir kez Ankara'yı zeybekte
Hepsi volkan ateş püskürmekte
Dizilmişler saf saf heykeller gibi

Ankara yaylasından eser gibi
Şanlanmış yeledeki ilk hız gibi
Tutulmuş yurda efem bir kız gibi
Narasıyla ona türkü söyler gibi

Savunurken bıçağını öylesine
Malazgirtte pal çaa eller gibi

TÜRKÜLER

Beypazarı yöresinden "Meşeli Dağlar Meşeli" adlı Uşak Curcuna türkü ile "Ayva Çiçek Açmış Yaz mı Gelecek" adlı Hüseyin Düyek türkü halen sevilen türküler olarak okunmaktadır.

ÇORAP MOTİFLERİ

Çorap motiflerinin eski Türk geleneklerinde önemli bir yeri vardır. Çorap renk ve şekillerine göre önemi tanımlamaktadır. Çorap şekilleri ile bir genç kızın hangi obaya ait, evli veya bekâr olup olmadığı belirlenebilmektedir.

Ankara yöresinde çorap motiflerinin değişik Türk boylarının yerleşimi nedeniyle farklılıklar gösterir. Haymana dolaylarında "Keklik izi, gönül çengeli, Kedi Bastı, Kurt İzi. "Bâlâ'da "Böcü, Elele, Kadil, Beypazarı'nda: "Salkım Söğüt," Ankara içinde ise; "Çarkı Felek,Kâtip Çimdiği, Şipka Boğazı , Bıçak Burnu, Baklava Dilimi." şekilli çoparlar yörenin karekteristik özelliklerini taşırlar .

DEYİMLER

★ Altın ilişki gümüş ilişkiye, gümüş ilişki altın ilişkiye muhtaçtır.

★ Bir insanın dostu da olmalı, düşmanı da.

★ Beylik vermeyinen, yiğitlik vurmayınan.

★ Dost kazan dost, düşman anandan da doğar.

★ Borçlu olup düşünmektense, uyuz olup kaşınması iyidir.

★ Danışan dağı aşmış, danışmayan da yolda kalmış.

★ Bana ne oldu dime, ne olacak di.

★ Baba baca tütünü kor gider, ana güder kuzuyu.

★ Arap eli öpmeyinen dudak kara olmaz.

★ Gök gürlemeyince Allah Allah demeyiz.

★ Bir adamın ya anası olmalı, ya ainesi.

★ Mangal, maşasız, kız anasız olmaz.

★ Sonradan görenle, gavurdan dönenden hayır gelmez.

BATIL İNANÇLAR

Yeni doğum yapmış bir kadını albasmasın (Dili tutulmasın) diye yemenisi ve yatak takımı, mavi bindaldan yapılırdı. Ayrıca yatağının altına soğan, sarmısak, çöreotu, yastığın altına ise cinler gelmesin diye bir bıçak konulurdu.

Çocuğu olmayan kadın, ayın ilk çarşambası bir su kabını yönü kıbleye olmak üzere çatı oluğuna asar. Evliyalar adına bezler bağladığı anahtarları bu kabın içine atardı. Ertesi günü hangi anahtar paslanmış ise o türbeye pamuk ipliği götürülürdü. Türbedar pamuk ipliğine yedi düğüm atar ve türbenin üzerine bırakırdı. İp türbenin üzerinden ertesi günü düşmemiş ise adak kabul, düşmüş ise adak kabul edilmemiş olurdu.

Sosyal Yaşam

TÜRKİYE Devleti'nin makarrı Ankara şehridir" cümlesi, Ankara'nın sosyal hayatına yön vermiş, alınyazısını değiştirmiştir. Başka bir deyimle, Ankara bu sözle, Doğu Roma ve Osmanlı İmparatorluğu'na uzun süre merkezlik etmiş İstanbul'a 50 yıl içinde yaklaşmıştır.

Ankara, Türkiye'nin İstanbul'dan sonra başkenti olurken, yalnız Türk idarecilerinin ve yabancı temsilciliklerin oturduğu siyasî merkez değildir. Endüstri, tarım tesisleri, ticarî faaliyetleri, çeşitli eğitim kurumları, örnek sağlık tesisleri, çeşitli ulaştırma kolayları ile ülkemizin başta gelen kentlerinden birisidir. O günlerin 30 bin nüfuslu mütevazi şehri, 2 milyonluk cazibe merkezi haline gelirken, sürekli nüfus artışı, modernleşme yolunda atılan adımlar, Ankara'nın toplum hayatını değiştirmiş, dolayısiyle yepyeni sorunlar ortaya çıkmıştır.

Köyden şehire akından en fazla hissesini alan şehirlerden birisi de Ankara'dır. **"Gecekondu"** deyimi ile sağlıksız yerleşimle bu kesitte yaşayanların Ankara nüfusuna göre oranı % 60'ı aşmaktadır. Bu nedenle Ankara halkını modern yaşama ayak uydurmuş, modernleşme çabasına girip şehirli niteliğine girenler ile bu gruba yaklaşmak için gelenler şeklinde ikiye ayırmak mümkündür.

COĞRAFİ KONUM

ANKARA ili, Orta Anadolu Yaylası'nın kuzey bölümü üzerindedir. İl hududunu doğuda Kızılırmak, batıda Sakarya nehri çevirir. Yaylalar üzerinde bulunan aşınmış sırtlar ve tepeler, vaktiyle bu arazinin volkanik olduğunu göstermektedir.

Ankara ilinin kuzey kesimleri yüksek ve dağlıktır. Batı Karadeniz bölgesinden uzanan Köroğlu dağları, kuzey sınırından içeriye kama gibi sokulur. İlin doğusundaki volkanik Hüseyingazi, başkent çevresindeki dağlar içinde ayrı bir özellik taşır. Kızılcahamam ilçesinin kuzey kısmında bulunan Işık Dağı, Ankara ilinin en yüksek (2015 M.) tepelerinden birisidir.

Ankara ili sınırları içinde, ova kavramına girecek alanlar, ilin büyüklüğüne göre pek az olup başlıcaları, Çubuk, Ankara ve Mürtet ovalarıdır.

Ankara'nın önemli akarsuları, Kızılırmak ve Sakarya nehirleridir. Kızılırmak il topraklarına Güneydoğu'da Şereflikoçhisar ilçesinde girer, Balâ, Keskin, Kırıkkale ve Kalecik ilçelerinden geçer. 256 km'lik bu suyun 110 km'lik kısmı Kırşehir sınırıdır.

Afyon'un Bayat Köyü civarında çıkan Sakarya ırmağı, Polatlı ilçesinin Yenimehmetli bucağından itibaren Ankara ile Eskişehir ili sınırı üzerinden akar. Bu nehrin sınır uzunluğu, yaklaşık 170 km. olup, güneyde Ilıcadere, kuzeyde Acıdere ve daha sonra da Elvanlı deresi,Porsuk ve Ankara sularını alır. Sakarya iline Ankara ilinden karışan önemli bir su kolu da, Kiymir, Uğur ve Sivri çayları ile diğer derelerin meydana getirdikleri Kebirmir suyudur.

Türkiye'nin ikinci büyük gölü Tuz Gölü'nün doğu kıyıları, Ankara ili sınırlarındadır. Denizden 899 metre yükseklikte ve 1620 kilometre büyüklükteki bu gölde, 6 adet ada olup, bu adaların birinde eski bir köy harabesi ve tatlı suyu olan kuyusu mevcuttur.

Ankara'nın güneyinden Eymir ve Mogan gölleri ve bu göllerin güneyinde kışın meydana gelen ve yazın kuruyan geçici göller ve sazlıklar vardır. Eymir, dar ve dolambaçlı göldür. Mogan Gölü'nün büyük bir kısmı bataklık olup, tuz kabuğu ile örtülüdür, suyu acıdır. Mogan Gölü'nde son yıllarda sazan, kefal ve tatlısu sardalyası cinsinden balık yetiştirilmektedir.

Çubuk ilçesinin kuzeybatısında Yıldırım dağları üzerindeki Karagöl, Küçükkrater Gölü, daha çok turistik önem taşımaktadır.

Elektrik enerjisi üretimi amacıyla kurulmuş iki büyük baraj vardır Ankara ili sınırları içinde.

Ankara ilinin batısında Sarıyar Köyü önlerinde kurulan baraj gölünün su toplamı havzası 41 bin 778 kilometrekarelik bir sahayı kapsamaktadır. Bu alan, Türkiye yüzölçümünün 19'da biridir. Sarıyar Hidroelektrik Santralı, halen takat ve yapı bakımından yurdumuzun en büyük hidroelektrik santralıdır.

Hirfanlı Barajı, Kızılırmak üzerinde yapılmış olup, dere yatağından yüksekliği 92 metredir. Bu baraj, hem elektrik üretiminde hem de sulamada kullanılmaktadır.

Öte yandan, sulama ve içme suyu temini ile kurulmuş olan barajlar şunlardır:

Bayındır Barajı, Ankara'ya 12 km. uzaklıkta olup, Bayındır Çayı üzerinde, Çubuk I Barajı, Çubuk Çayı üzerinde olup Ankara'ya 12 km. uzaklıkta ve Çubuk II. Barajı Ankara'nın 54 kilometre kuzeyinde ve Çubuk ilçesine 5 kilometre uzaklıkta, Kurtboğazı Barajı Ankara'ya 56 kilometre uzaklıkta olup, Ankara-İstanbul yolu üzerindedir.

OKUR-YAZAR ORANI ANKARA'DA % 78'E ULAŞTI...

TÜRKİYE genelinde yaklaşık yüzde 62 olan okur-yazar oranı Ankara'da bu ortalamanın üzerine çıkmış ve yaklaşık yüzde 78'i bulmuştur. 1978-79 öğretim yılında kentte öğretmen başına 35 öğrenci düşerken, bu sayı köylerde 27'yi bulmuştur. Ankara'da 1962 yılında toplam 3 bin 833 öğretmen varken, 1979'da bu sayı 10 bin 691'e varmıştır. Son rakkamlara göre listelerde toplam 60 bin 464 öğrenci, 3 bin 870 öğretmen vardır.

Ankara'nın üniversite ile yüksek okullarına ilişkin rakamlar ise şöyledir:

Ankara Üniversitesi: 1925 yılında kurulan üniversite 11 fakülte, altı yüksek okuldan oluşuyor. Ankara'nın bu en eski yüksek öğretim kurumu hukukçuya duyulan ihtiyaç üzerine kuruldu. Üniversitede toplam 20 bin öğrenci öğretim görüyor.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi: Türkiye ve Orta Doğu ülkelerinin kalkınma çabalarında eksikliği duyulan bilim adamları ve yetişmiş elemanları sağlama gereksiniminden doğan ODTU, 1956 yılında kuruldu. Altı fakülte, üç yüksek okuldan oluşuyor. ODTÜ'de 16 bin öğrenci var.

Hacettepe Üniversitesi: Önce Tıp Fakültesi olarak kurulan kurum 1967 yılında üniversiteye dönüştürüldü. 20 bin öğrencisi olan kurumun on fakülte ve 11 yüksek okulu var.

Gazi Üniversitesi: Öğrenci sayısı açısından Türkiye'nin en büyük üniversitelerinden biri. 25 bin öğrencisi olan Gazi Üniversitesi'nde dokuz fakülte, on yüksek okul var.

Kredi ve Yurtlar Kurumu Atatürk Yurdu

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Türkiye Cumhuriyeti'nin simgesi olan başkentimiz Ankara aynı zamanda Atatürk'ümüzün de ebedî varlığını sinesinde bulunduran bir vatan parçasıdır.

Ankara, başkent olarak devletimizin yönetimi ile ilgili Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisi başta olmak üzere bütün temel organları doruk noktaları ile ihtiva etmektedir.

Türk Ticaret Bankası başkent ilimiz ANKARA'da 16 şubemiz ile 1934 yılından beri hizmet vermenin büyük gururu içinde bulunmaktadır.

Ankara Kızılay Şubesi...

Ankara Merkez Şubeleri

Ankara, Bahçelievler, Cebeci, İskitler, Kızılay, Küçükesat, Maltepe, Samanpazarı, Siteler, Yenimahalle, Yenişehir, Yıldırım Beyazıt.

Ankara ili şubeleri:

Kırıkkale, Polatlı, Sincan, Şereflikoçhisar.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK

Baştarafı 37. Sayfada

İstanbul Haydarpaşa Garı'nın o görkemli binası, baş döndüren uğultulu giriş ve çıkışından sonra indiğimiz Ankara İstasyonu, pek sıradan, tek ya da iki katlı kesme taş dağınık birkaç binasıyla, gar denmesine karşılık, sıradan bir bozkır istasyonu. Arada gördüğümüz İzmit, Adapazarı, Bilecik, Eskişehir ve hatta Polatlı istasyonlarından daha gösterişli,daha büyük olduğunu söylemek zor.

Garın önünde, bir, bilemediniz iki-üç otomobil,-ki onlar da belli yolcularını bekliyor,- ve sonra dizi dizi tek ya da çift hatlı faytonlar. Biz, bu faytonlardan birine bindik karşılayıcılarımızla. Parke ve geniş bir yoldan gidiyoruz. Sağımız ve solumuz bomboş bir düzlük. Daha doğrusu, istasyondan Ankara Kalesi'nin göründüğü yöne doğru uzanan yolun sol yakası çıplak da, sağ yan, sazlık, otluk ve bataklık. Ortalarda, kara ve kocaman mandalar ağır hareketlerlê bataklığın çamurlarına uzanmış geviş getiriyor. Sonradan Gençlik Parkı adını alacak, içine kocaman bir havuz oturtulacak bu bataklığa Kanlı Göl diyorlar o sırada.

İlk Ankara kalesi görüldü...

Bindiğimiz faytonun atlarının nalları, üstünde gittiğimiz parke döşeli yolda kıvılcımlar çıkarırken ben uzakta görülen Ankara Kalesi'ni gözlüyorum. Derken birden, hafif bir yokuş tırmanılırken solumuzda bakımlı bir bina beliriyor, alt yanına doğru uzanan genişçe bir de bahçesi var. Kapısındaki T.B.M.Meclisi yazısını ancak birkaç yıl sonra sökebileceğim. Onun az yukarı karşısında, yani yolun sağ yanında parkla, bahçe gazinosu arası bir yer: Millet Bahçesi... Sonra bir boşluk ki ortasında, ufku gözleyen Mehmetçik, sırtında mermi taşıyan Anadolu kadını ve ortalarında kocaman bir mermer yığının tepesinde at üstünde Gazi Mustafa Kemal Paşa... Daha o zaman soyadı kanunu çıkmamış, Atatürk soyadı yok, bilinmiyor. Gazi Paşa ya da Mustafa Kemal Paşa diyorlar... Bu anıt kümesinin, hemen ardında,-şimdiki Sümerbank'ın olduğu yer- Ankara'nın ünlü Taş Han'ı. Semtin adı da henüz Ulus değil, Taş Han!.. Taş Han'ın karşısında; Meclis binasının az yukarısında. Meclis binasına benzer ama ondan biraz daha alçak yapıda bir başka bakımlı yapı var. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ilk toplandığı bina. İttihat Terakki Fırkası'nın Ankara şube binası olarak yaptırıp da tamamlatamadığı, mütarekeden sonra Fransızların el koyduğu ve Ankara'daki temsilcilerinin yerleştiği, şimdiki Meclis Müzesi.

Taş Han'da yollar dörde ayrılıyor. Faytonun içinden çocuk gözlerimle bakıyorum Geldiğimiz istasyon yolundan sola doğru giden ve Çankaya'ya doğru uzandığını çok sonraları öğreneceğim çift kulvarlı yol kenarına, ve ortasına dikilmiş at kestanesi ve akasya ağaçlarıyla çöl ortasında bir serap gibi, iki yanı bomboş uzanıp gidiyor. Taa ilerlerde yeni yapıldıkları besbelli iki kocaman yapı, bomboş tarlaların arasında yükselmiş duruyor. Karşılayacaklarımız,

—Erkanı Harbiye ile Millî Müdafaa Vekâleti, diyorlar. Ulus'tan Sıhhıye'ye kadar değil, Bakanlıklar'a ve hatta Çankaya'ya kadar öyle, boynu bükük, öksüz bir varsıl çocuğu gibi uzanıp giden bulvarın -o zamanki adı neydi bilemiyorum, şimdiki Atatürk Bulvarı- iki yakasında sağlı sollu binaların sayısı bir-iki düzineyi ya bulur ya bulmaz. Bulvar deseniz, üstünde inlerin, cinlerin top oynadığı bomboş bir yol. Gidişi de var gelişi de, hatta şimdiki Operanın bulunduğu kavşakta beyaz kolluklu bir trafik polisi bile bulunuyor ama görünürde ne bir otomobil, ne otobüs ve hatta ne de bir fayton... Başkentin nüfusu da o yıllarda 100 bin...

Taş Han'dan, sola, yani kentin kuzeyine doğru giden cadde ise, sağdaki bulvar gibi görkemli değil ama daha bir canlıca. Sağında solunda kerpiç ya da kâgir bazı binalar yer tutuyor.Taş Han'ın yanından, istasyondan doğru gelen caddenin devamı gibi olan ve doğuya uzanan cadde ise cıvıl cıvıl insanlarla dolu. Sağı solu dükkânlar, lokantalar ve hatta köşede bir de pastane: İstanbul Pastanesi... Ankara'nın çarşısı pazarı bu cadde üzerinde: Karaoğlan Çarşısı... Cadde istasyon ya da Taş Han önündeki alandan bakıldığında Kale'ye doğru uzanıyor gibi görülüyor ama değil, az yukarıda sağa doğru kıvrılıp Samanpazarı'na doğru yükselerek gidiyor. Asıl eski Ankara buralar. Işıklar semti eski bir Yahudi mahallesi. Kalenin doğu yakasıysa Ermeni Mahallesi. Eski Ankaralılar Kale içinden Kayabaşı'na ve şimdiki Cebeci Stadyumu'na yakın Erzurum Çeşmesi mahallesine kadar uzanan yörede mesken tutmuşlar. Saman Pazarı, At Pazarı, Odun Pazarı, Çıkrıkçılar Yokuşu, Karaoğlan Çarşısı'nın yanında daha bir halk için alışveriş yerleri... Hamamönü ve Yeni Camii'ye doğru olan Kale'nin etek kısmı ise eski Ankaralıların yerleşim yerlerinin başlıcalarından biri. Hacettepe bomboş bir kaya yığını da, üstünde bir yanda bir yatır, bir yanda, şimdiki Numune Hastanesi ya da Yüksek İhtisas Hastanesi'nin yerinde Taş Mektep denen Erkek Lisesi var. Hamamönü ile Cebeci'nin arası da bir sazlık ve bataklık. Konservatuvar'ın hemen arkası, o dönemlerin en eğlenceli mesire yerlerinden biri. Hatip Çayı Kıyısı... Cebeci ve Demirlibahçe yeni yeni tek tük evler yapılarak oluşmakta, o yakalarda bir tek Harita Genel Müdürlüğü bir de şimdiki Tıp Fakültesi olan Gülhane Hastanesi var.

Ankara ile birlikte büyüdüm

1932 Ankara'sı sanırım ki bu kadardı. Sonra bir de kenti, yani Ankara Kalesi yükseltisinin çevresini sarmış bir çember biçimindeki merkezî yerleşim alanının dışında bağlar... Etlik, Keçiören, Ayrancı, Esat, Çınçınbağları, Öveç, Seyran, Dikmek, Kavaklıdere ve Çankaya bağları. O bağlar ki, hafta sonları ya da yaz ayları Ankaralılar mevsimliğine eşeklerine atlarına biner buralara göçerler. Bodur asma kütükleri, zerdali ağaçları bir de Ankara armudunun çarpık çurpuk ağaçları bu bağları kaplar. Hatip Çayı ise, Demirlibahçe, Üregil, Mamak, Kayaş diye bir dereözündeki söğüt ve kavak ağaçlarıyla dar bir şerit gibi kentin alışık olmadığı bir başka tür yeşillik zinciridir.

Ben işte bu Ankara ile birlikte büyüdüm. Ulus'ta Taş-Han'ın yerine Sümerbank'ın Ziraat Bankası'nın, Sıhhıye'de Sağlık Bakanlığı ve sonra Etibank'ın yapılışına, Kızılay binasının yükselişine, Bakanlık binalarının kuruluşuna, Hacettepe'nin çıplak bir kaya yığını iken önce park oluşuna sonra üniversiteye dönüşüşüne, Telsizlerdeki direklerin dikilişine, Cumhuriyetin kuruluşunun onuncu yıldönümünün kutlanışına, İstiklâl Mahkemesi'nin mahkûm ettiği birtakım insanların Cebeci hapishanesi önünde dizi dizi darağacında sallandırılışlarına, Gazi Paşa'nın arabasıyla geçerken, ilkokul çocukları olan bizleri görüp durmasına ve bir-ikimizle konuşup şakalaşmasına, yanaklarımızı sıkmasına, sonra, öldüğünde İstanbul'dan getirilip Meclis önündeki katafalka konulmasına, bütün bir Ankara'nın seller gibi gözyaşları akıtarak önünden geçmesine, Etnoğrafya Müzesi'ndeki geçici kabrine, oradan da alınıp Anıtkabir'e gömülmesine, İkinci Dünya Savaşı 'nın karartma uygulamalarına kentin orasına burasına sığınaklar kazılmasına, uçaksavar topları yerleştirilmesine, karne ekmeğine, burunsuz Uray otobüsleri ile yapılan toplu taşımacılığın başlamasına, ünlü Samanpazarı ve Sıhhıye yangınlarına, çok partili demokrasiye geçilmesine, 1950 ve 1960 iktidar değişikliklerine, 22 Şubat ve 21 Mayıs ayaklanmalarına, 12 Mart Darbesi'ne ve nihayet 12 Eylül Harekâtı'na kadar tam elli yıl-ki, bunun 32-33 yılı gazetecilikte geçti-, tanıklık ettim.

Herşey yepyeni, değişmiş bu gün

Bugün artık Ankara, ikibuçuk milyonluk dev bir kent, Kalesi'nin ve bir iki tarihî kalıntı ile yapısının ve bazı ana ceddelerinin dışında değişmeyen yanı yok. Ankara kent olarak böylesine değişti, gelişti. Ama insanlarının değişmeyen bir yanı Bu Ankara 40 bin kişinin yaşadığı bir kentken de böyleymiş, yüzbinlikken de böyleydi, milyonluk ve ikibuçuk milyonlukken de böyle... Sabah gözünüzü açtınız mı Ankara'da politika konuşursunuz, öğlen yemeği yerken de, akşam yatağa girerken de. Ankara'da politikadan kaçmanın olanağı yoktur... Hiç değilse, Ankara'da geçirdiğim elli yılın en azından otuz yılı bu, benim için böyle oldu. Sanırım ki çok kişi için de böyledir.

Elli yıl sonra, Ankara doğumlu olmadığım halde kendimi Ankaralı sayan ben Ankara'yı bıraktım ama hâlâ da, Ankara'da yaşamayı kendisi için mahkûmiyet saymış Yahya Kemal'in ünlü sözünü tersine çevirip söylemeyi severim:

Yahya Kemal'e sormuşlar:

"- Ankara'nın en çok nesini seviyorsunuz?"

"-Trene binip İstanbul'a dönmesini." demiş.

Ben de taze bir İstanbullu olarak Ankara'nın nesini seversin diyenlere,

"- Trene binip İstanbul'dan Ankara'ya gitmesini" diyorum.

Nüfus

Ankara'da her beş kişiden dördü kentte yaşıyor

1950 yılında kent nüfusu toplam il nüfusunun yüzde 42.5'i iken, bu oran 1980 yılında yüzde 78.4'e ulaşmıştır. Bu, Ankara ilinde her beş kişiden dördünün kentlerde yaşadığını ortaya koymaktadır. Ankara, yüzölçümü (30.612 km2) bakımından Türkiye'nin ikinci büyük ili olduğu ve geniş tarım alanlarına sahip bulunduğu halde kırsal nüfus yüzde sadece yüzde 22'dir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 55.7'dir. Kırsal alandaki işgücü, Merkezde, özellikle hizmet sektöründe istihdam olanaklarının artması ve tarımda makineleşmenin gelişmesi dolayısiyle devamlı düşme göstermektedir. Toplam kentsel nüfusun da yüzde 84'ü il merkezinde, Merkez, Çankaya, Yenimahalle ve Altındağ ilçelerinde yaşamaktadır. İkinci büyük merkez Kırıkkale ise, kentsel nüfusun yüzde 8'ini barındırmaktadır.

Ankara, İstanbul'dan sonra Türkiye'nin ikinci büyük göç çekim merkezidir. Ülkedeki tüm göçlerin yüzde 22'si İstanbul'a, yüzde 11.5'i ise Ankara'ya yönelmektedir. Ankara, tüm ülkeden nüfus çekmektedir. Bu göçün ağırlığını Çorum, Yozgat, Çankırı, Sivas ve Kırşehir taşımaktadır. Ankara'nın ayrıca İstanbul ve Adana gibi diğer büyük çekim merkezleriyle de karşılıklı bir nüfus hareketi vardır.

1980 sayımında 3.196.460 olarak saptanan Ankara nüfusunun böyle çok hızlı bir tempo ile artmasının nedeni şüphesiz "Başkent" oluşudur.

Ankara'nın yaşama koşullarındaki zorluklar, ileri yaştaki nüfusun daha çok küçük sahil kasabalarına kaymasına neden olmaktadır.

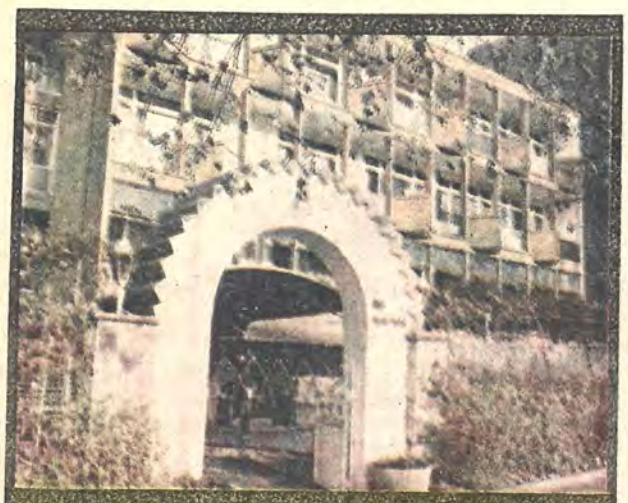

BAŞKENT'DE SEÇKİNLERİN
ve
YABANCILARIN
AĞIRLANDIKLARI YER
RV RESTORAN

GÜL PALAS
OTELİ

Ailece rahat ve huzur içinde kalabileceğiniz,
eviniz kadar sıcak bir otel
daima
müşterilerinin hizmetindedir.

Bayındır Sokak No: 15
Kızılay-Ankara
Tel: 182187-88/138702

TÜRKİYE
VAKIFLAR BANKASI

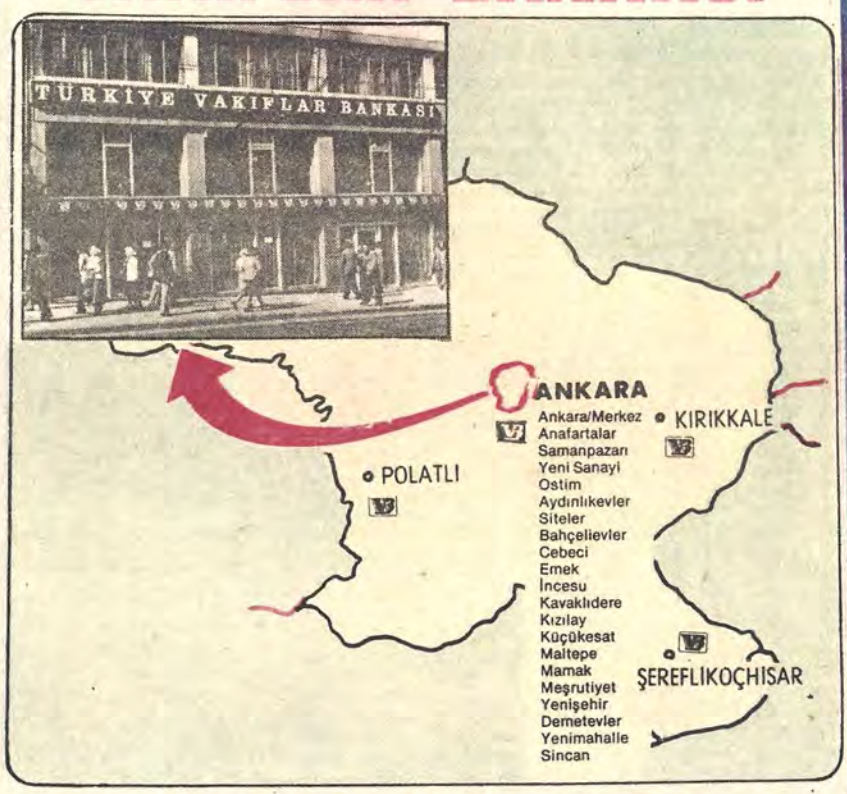

ANKARA ve ÇEVRESİNDE DE
HER TÜRLÜ BANKACILIK İŞLEMLERİYLE
SAYIN HALKIMIZIN HİZMETİNDEDİR

«Güven Kapısı»

ANKARA, BİR TARIM MERKEZİDİR

ANKARA'da göç yoluyla gelen nüfusa karşılık, yeterli istihdamı sağlayacak ölçüde bir sanayileşmenin gerçekleşememesi, hizmetler sektörünün büyük bir ağırlık kazanmasına yol açmıştır. 1978'de Ankara'da gayrısafi hasılanın sektörlere göre dağılımı şöyledir:

Devlet hizmetleri	% 22.1
Sanayi	% 16.9
Ticaret	% 14.3
Tarım	% 11.4
Ulaştırma-haber	% 8.7
İnşaat	% 7.5
Diğerleri	% 19.1

İlde faal nüfusun toplam nüfus içindeki payı devamlı olarak gerileme göstermektedir. Örneğin 1955 yılında % 48.3 olan bu oran, 1975'te yüzde 37.6'ya düşmüştür. Bu genelde, tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş sürecinin bir sonucudur. Tarım sektörü, hâlâ önemli bir paya sahiptir. (% 32). Faal nüfusun geri kalan bölümü ise şu sektörlere dağılmıştır: Toplum hizmetleri ve kişisel hizmetler (% 29.7), imâlat sanayii (% 13.7), ticaret, lokanta-otel, malî kurumlar (% 12.5), inşaat sanayii (% 4.5).

TARIM

Kapladığı alan bakımından Konya'dan sonra ikinci büyük şehrimiz olan Ankara, bir yayla özelliği göstermesi nedeniyle, önemli bir tarım merkezidir. Arazinin yüzde 60'ında tarım yapılmaktadır ki, bu Türkiye ortalamasının (yüzde 34) çok üstündedir. Geri kalan toprakların yüzde 14'ü çayır ve mer'a, yüzde 9'u orman alanıdır. Yüzde 17'si ise tarıma elverişsizdir. Başlıca üretimi tahıldır. Daha önceleri önemli bir hayvancılık merkezi olan Ankara, bu özelliğini yavaş yavaş kaybetmektedir. Tiftik keçisi dünyaca önem tışamakta ise de, üretimi yavaş yavaş azalmaktadır.

İMÂLAT SANAYİ

Ankara ili imâlat sanayiinin Türkiye imalât sanayii gayrî safî hasılası içindeki payı 1978'de yüzde 4.6'dır. Bu oran İstanbul'da yüzde 33.5, İzmir'de yüzde 9.4'tür. İmalât sanayii, toplam il gayrîsafî hasılasının yüzde 12'sini yaratmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 19'dur. Böylece, Ankara'nın Türkiye'de ikinci büyük şehir olduğu dikkate alınırsa, imalât sanayiinin bu ilde önemli bir ağırlığı olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Cumhuriyet öncesinde tiftik dokumacılığının bir hayli geliştiği Ankara'da, bugün en ağırlıklı sanayi dalı olan makine dalında atılan ilk önemli adım, 1921 yılında Askerî Fabrikalar Genel Müdürlüğü'nün kurulması olmuştur. 1924'te Millî Savunma Bakanlığı bütçesine, 5 yılda harcanmak üzere konan 100 milyon lira ile savaş sanayiinin geliştirilmesi hedef alındı. Bu alanda ilk teşebbüs olarak, Kırıkkale'de savaş sanayiinin temelleri atıldı.

Ankara Fişek Fabrikasını sırası ile Topçu Mühimmat Fabrikası, Pirinç Döküm ve Haddehanesi, Çelik Döküm İmalâthanesi izledi. Daha sonra barut, av fişeği, gaz maskesi tesisleri kuruldu. Ankara Çimento Fabrikası da bu ilk dönemde kurulan tesisler arasındadır. (1926). Bira Fabrikası ise 1934'te kurulmuştur.

Makina sanayiinde en önemli fabrikalar MKE Kurumuna aittir.

ANKARA İMALÂT SANAYİİ

Sektörler	yüzde
Gıda-İçki	31.4
Orman Ürünleri	4.9
Matbaacılık	9.4
Kimya	6.8
Metal-Dışı Maden	5.8
Metal	6.4
Madeni Eşya	11.1
Makine İmali	12.0
Elektrik Makineleri	3.2
Taşıt Araçları	4.5
Diğer	4.5
Toplam	100.0
Toplam Sayı	532

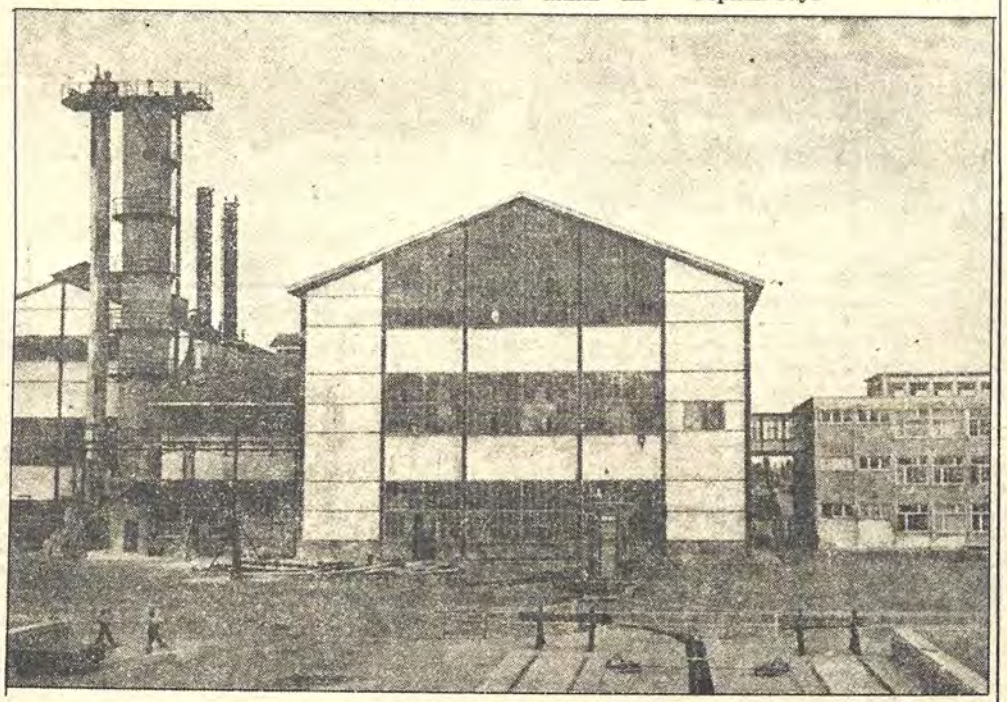

Ankara Şeker Fabrikası

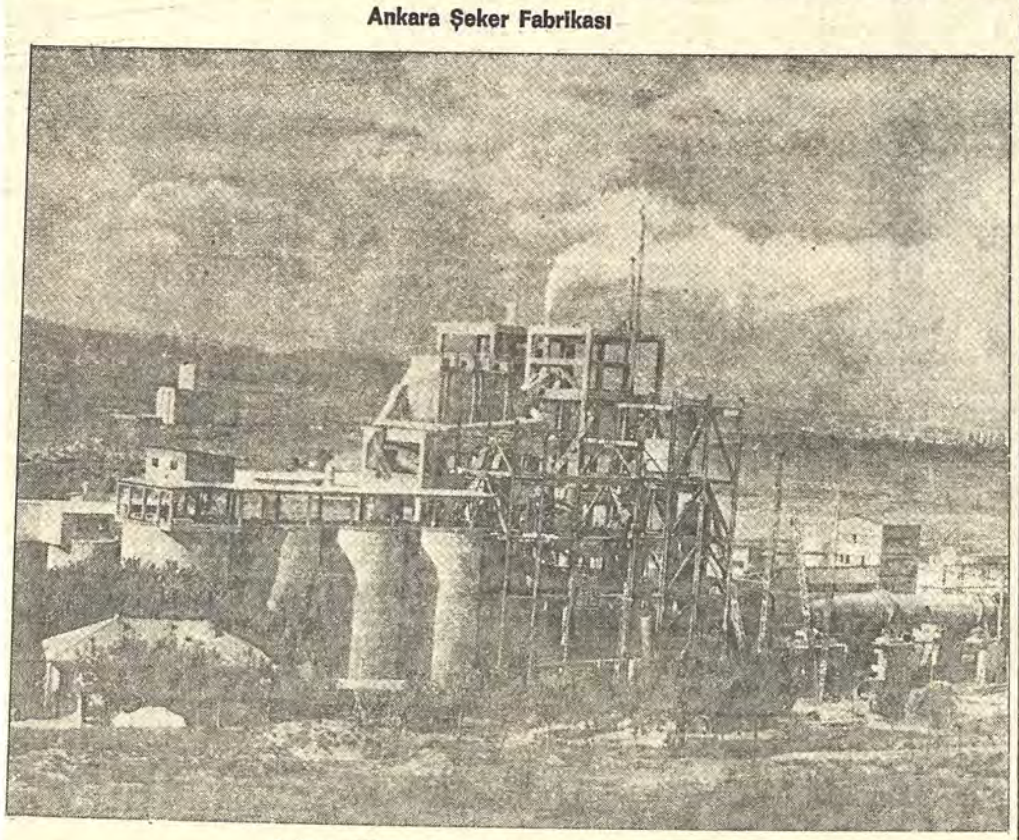

Ankara Çimento Fabrikasının genel görünüşü

Ankara'nın yetiştirdiği en ünlü işadamı

VEHBİ KOÇ

ANKARA'lı Vehbi Koç'un hayat hikayesi,Cumhuriyet dönemi Ankarası'nın hayat hikayesi gibidir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde sessizce yüzyılları geçiren Ankara, başkent olduktan sonra nasıl Cumhuriyet'in her alandaki atılımlarının öncüsü oldu ise, eski bir eşraf ailesinin son kuşak üyesi olan Koç da, aynı dönemde Türk sanayi ve ticaret dünyasında öncülük etmiştir.

Türkiye'de, Cumhuriyet döneminde ilk holdingi kuran, otomotiv sanayiini başlatan, ilk iş adamı otobiyografisini yazan, ilk vakfı oluşturan, ilk aile müzesi açan, ödediği vergiyi ilk açıklayan ve pek çok diğer"ilk"in sahibi Koç, belki de en eski Ankaralı'dır.

Vehbi Koç 1901 yılında, Ankara'nın Çoraklık denilen semtindeki bir evde doğdu. Soyu, ana tarafından 600, (Kütükçüzadeler) baba tarafından (Koçzadeler) 250 yıllık Ankaralı ailelerden geliyordu. Koçzade Mustafa Efendi'nin tek oğluydu.

Bugün Türkiye düzeyinde etkinliği olan ve dünya çapında üne ve ilişkilere sahip bulunan Vehbi Koç'un doğru bir değerlendirmesini yapabilmek için, doğup büyüdüğü Ankara'nın o günler içinde bulunduğu koşulları çok iyi bilmek gerekir. Çünkü o günlerin Ankara'sı, Vehbi Koç'un doğduğu Çoraklık semti gibi çorak, az gelişmiş, içine kapalı, suskun bir kasaba niteliğindeydi.O günün, sayılı ailelerinden birinden olmasına rağmen, "Hayat Hikâyem" adlı anılarında Koç çocukluk günlerinin Ankarası - nı, kısa, net açık-seçik çizgilerle şöyle anlatmıştır.

"Çocukluğumuzun geçtiği yıllarda evlerimizde ne akar su, ne elektrik, ne de ısınmak için kömür sobası vardı. Bu evlerde elektrik yoktu, çeşitli gaz lambaları yakılırdı. Yiyeceklerimiz evin serin bir yerine konan tel dolaba yerleştirilir, yazın çabuk bozulacak yemekler kuyuya sarkıtılırdı. Hepimiz elle ve tahta kaşıklarla yemek yerdik. Masraf olmasın diye, aynı odada oturulur, aynı odada yemek yenir, aynı odada yatılırdı. Birçok evlerde odanın altında ahırlar vardı. Bir yerden bir yere gitmek için yürünür ya da eşeğe, atlı arabaya binilirdi.

Çocukluğumun geçtiği Ankara'da otomobil yoktu. Ankaralılar ilk otomobili şaşkınlıkla seyrettiler ve adına (gâvur arabası) dediler.

Taşmektep'te okudu

Vehbi Koç önce **"Topal Hoca Mektebi"** denilen mahalle okulunda, sonra Hacıbayram semtindeki bir ilkokulda okudu. Orayı bitirdikten sonra da Taş Mektep denilen ve bugünkü liseleri karşılayan idadi okuluna gitti.

İlk sınıflardan başlayarak okulları birincilikle bitiriyordu ama günün birinde Taş Mektep'i bırakmaya karar verdi. Bunun, çocuk zihninde kalan derin sebeplerini Koç gerçekleri en sabite indirgeyerek şöyle anlatır: **"Ankara'ya girdiğimiz zaman Hıristiyan mahallelerini aramak gerekmezdi. Hisarönü denilen semtin güzel görünümlü binalarının hemen tümünde Hıristiyanlar otururdu.**

Yoldan geçen, şehirden bağa gelen Hıristiyanları hayvanlarının çok iyi olması, çeşitli güzel arabalarla yazlıklarına gitmeleri beni imrendirirdi, bunlar gibi olmak isterdim. Bunun çaresini de çabucak hayata atılıp iş yapmakta gördüm."

İşte Vehbi Koç, **"tam onbeş yaşındayken"**, bu kararla, okulu bıraktı, tasdiknamesini aldı ve dediği gibi hayata atıldı.

İlk iş yeri...

Ayrıntılarına girmeden, şöyle kuşbakışı üzerinden geçeceğimiz bu hayat hikâyesinden, ilk iş yerinin, Karaoğlan (bugünkü Ulus meydanı) semtinde ufak bir dükkan olduğunu biliyoruz (1917). Sonra bir süre (1920-21) BüyükMillet Meclisi'nde memur olarak çalışıyor. Ankara yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olduktan sonra (1923) Vehbi Koç yeniden ticarete başlıyor. Ve yapı malzemesi alıp satıyor.

Başkent Ankara büyük bir hızla gelişir, dünyaya açılır, çağdaş şehircilik anlayışı içinde donanırken Vehbi Koç'un iş hayatı da adeta aynı paralelde gelişme gösteriyor ve Ankara'da başlayan bayındırlık hamlelerinde etkin bir ticarî yer alıyor. Bir yandan da dış ticarete açılıyor, çeşitli Amerikan ve Avrupa firmasının temsilciliklerini alıyor.

Vehbi Koç ve Ortakları Kollektif Şirketi artık Koç Ticaret Anonim Şirketi'ne dönüşmüş (1938) ve bazı Amerikan ve Avrupa firmalarıyla birlikte yerli imalât girişimleri başlamıştır.

Bugün Türkiye'nin en büyük ticarî ve sınaî grubuna adını veren Koç, hayata atıldığı Ankara'ya da, minnet borcunu ödeyen hayır katkılarında bulunmuştur.

Ankara Üniversitesi Vehbi Koç Öğrenci Yurdu, A.Üniversitesi Tıp Fakültesi Vehbi Koç Göz Bankası, ODTÜ Vehbi Koç Öğrenci Yurdu, Dr. Sami Ulus Çocuk Hastahanesi... Bunlar Koç'un Ankara'da yaptırdığı tesislerdir.

İstanbul'daki Sadberk Koç Müzesi ise, Ankara örf ve adetlerini canlandıran değişik düzenlemeler ile, ailenin kökenini, Boğaz kıyılarında yaşatıyor.

HIFZI OĞUZ BEKATA

Ankaralı Çakmakçıoğlu ailesindendir. Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Gazeteci ve yazar olarak çalıştı. Çıkardığı ÇIĞIR dergisini 18 yıl sürdürdü. Basın Şeref Kartı aldı. Politikaya girdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekili, Kurucu Meclis üyesi ve senatör olarak 1976'ya kadar 26 yıl Ankara'yı temsil etti.

SAÇLARINIZI SABUNLA MATLAŞTIRMAYIN! Doğal parlaklığını YENİ ELİDOR'la koruyun.

Sabun saçlarınızı mat bir tabakayla kaplar. Oysa Elidor doğal parlaklığını korur.

GELİN BİR DENEME YAPALIM:

Gözlüğün bir camını sabunlu suda...

diğer camını Elidor'lu suda yıkayalım.

Durulandıktan sonra bile, sabunla yıkanan camda mat bir tabaka kalıyor. Elidor'la yıkanan ise pırıl pırıl. Çünkü Elidor, sabun ihtiva etmiyor.

Saçlarınızı sabunla matlaştırmayın. Elidor'la yıkayın ve herkes parlak, yumuşak, canlı saçlarınıza özensin.

Yeni Elidor
KOZMETİK ŞAMPUAN
"biri mutlak sizin için"

GM ES822

BAŞKENT TÜRK SPORUNA ÖNDER OLDU

Ankara'nın eski ve köklü bir spor geçmişi olduğu gibi Ankara kulüpleri ve sporcularının da spor alanlarında büyük başarıları bulunmaktadır. Cumhuriyet'in ilânına kadar fakir bir Orta Anadolu kasabasından ibaret olan Ankara, Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olduktan sonra pek büyük bir aşama içine girerken çeşitli spor alanlarında da kendini gösterdi.

Türk sporunun ilk örgütü olan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın kuruluşundan sonra Ankara'da da spor örgütlenmeye başladı. Bunun sonucu olarak da başkent hızlı bir spor faaliyetinin içine girmiş oldu. Ankara'da ilk nizamî futbol sahası o yıl (1923) açıldı. Bu tarihten evvel futbol maçları, atletizm ve cirit gösterileri Cebeci alanında (bugünkü Cebeci Stadı'nın bulunduğu yer) yapılmaktaydı. Aynı yıl Muhafız Alayı Kumandanı İsmail Hakkı Tekçe'nin çabasıyla bugünkü Tandoğan Meydanı ile Mebus Evleri'nin bulunduğu sahada ilk nizamî futbol alanı meydana getirilmişti. "İstiklâl Sahası" adı verilen bu ilk nizamî futbol alanı 7 Eylül 1923 günü törenle açılıp Ankara sporunun hizmetine girmişti. Bu sahada ilk maç 13 Eylül 1923 Cuma günü sanatkâran ile Turan takımları arasında oynandı. Ankara İstiklâl Sahası, açılışından iki yıl sonra; 15 Mayıs 1925 günü Türkiye - Rusya millî futbol maçına da sahne olacaktı...

1928 yılında bisiklet, atıcılık ve binicilik başkentin spor faaliyeti içine girerken 1930 yılında Ankara'da açılan Marmara ve Karadeniz havuzları başkentte ilk yüzme faaliyetini getirdi.

1930'lu yıllarda Ankara sporu yeni ve büyük hamlelerin içine girdi. Muhafızgücü, Gençlerbirliği, Ankara İdman Yurdu, İmalât-ı Harbiye (Ankaragücü), Çankaya, Güvençspor, Altınordu ve Demirspor kulüpleri sporun birçok dallarında gösterdikleri olumlu faaliyetle başkent sporuna yalnız büyük katkılarda bulunmakla kalmadılar, her spor dalında yeni yeni ünlü isimler de yetiştirdiler. 1934 yılında Ankaragücü sahasının faaliyete girmesiyle Ankara sporu yeni ve güzel bir alana daha sahip oldu. Aynı yıl ihalesi yapılan Ankara 19 Mayıs Stadı 15 Aralık 1934 günü yapılan törenle Başbakan İsmet İnönü tarafından açıldı. Buna paralel olarak başkentin yeni modern hipodromu da hizmete girdi.

Adliye Vekili Şükrü Saraçoğlu ile Gümrük ve İnhisarlar Vekili Ali Rana Tarhan gibi devlet adamlarının Ankara'daki spor faalivetiyle yakından ilgilenmeleri, her hafta maçlara ve diğer yarışmalara gelmeleri Ankaralı sporcular için de ayrı bir teşvik vesilesi olmaktaydı. Bu dönemde Ankara sporu başta futbol, atletizm, güreş ve boks olmak üzere sporun her dalında yeni yeni değerler ortaya çıkardı.

1938 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün kurulmasıyla bu faaliyet daha ciddî ve daha olumlu bir yola yöneldi. Genel müdürlüğün Ankara'da bulunması başkent sporu için ayrı ve önemli bir nimet oldu.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tarafından Ankara modern spor tesisleriyle donandı. Bu tesislerden birçok ünlü sporcular yetiştiler. Ankara sporcuları futbol, atletizm, basketbol, eskrim, güreş, okçuluk, tenis dallarında büyük varlık gösterdiler.

İsmail Hakkı Tekçe, Muvaffak Menemencioğlu, Halit Bayrak, Şükrü Kocak. Ziya Ateş mıntıka müdürü, Kerim Bükey, Mithat Ertuğ, Ziya Ozan, Akil Mengü, Cemal Saltık, Sami Yavrucuk, Ali Tozkonmaz ve Çetin Şahiner de Beden Terbiyesi Bölge Müdürü olarak Ankara sporuna pek büyük katkılarda bulundular.

Bu sahanın açılıp hizmete girmesiyle Ankara sporunun çeşitli dallarında büyük ve hızlı bir kalkınma başgösterdi. Bu arada Ankara futbolunda da Talimgâh, Turan Gücü, İdman Yurdu, Sanatkâran Gücü ve Ankara Sultanîsi takımlarının öncülük yaptıkları görüldü. Yine ayni yıllarda Istiklâl sahası başkentin ilk ciddî ve zorlu atletizm yarışmalarına sahne olurken Talimgâh, Lise ve Muhafızgücü takımlarına mensup atletler büyük varlık gösterdiler.

1924 yılında Muhafız Alayı Kumandanı İsmail Hakkı Tekçe gibi sporsever bir kişinin Ankara Mıntıkası Merkez Heyeti'nin başına geçmesi başkent sporu için önemli bir şans oldu. Subay olarak Ankara'da bulunan Fenerbahçeli Millî futbolcu Cambaz Kâmil (Rona)da aynı yıl Ankara Futbol Heyeti'nin başına geçmiş bulunuyordu.

Ankara sporunda başlayan bu ciddî ve olumlu faaliyet büyük bir hızla sürüp giderken boks, basketbol ve cimnastik gibi spor dallarının da faaliyete geçmesi Ankara sporuna ayrı bir renk ve heyecan kattı.

1926 yılında Mısır Şampiyonu Elittihat ve Bulgaristan'ın Levski futbol takımlarının başkente gelerek orada maçlar yapması Ankara futbolunda önemli bir dönüm noktası teşkil etti.

Ankara sporunun bu ilk yıllarında parlayan futbolcu ve atletlerin pek çoğunun asker sporcular olduğu dikkati çekiyordu. Bunun da başlıca nedeni Ankara sporunda Talimgâh, Muhafızgücü ve İmalât-ı Harbiye takımlarının baş sıraları işgal etmeleriydi. Askerî okullardan ve özellikle Harbiye'den yetişen sporcular Ankara sporunun temelinde altın imzaları bulunan kişiler oldular.

Bunların arasında futbolda Vasfi Güçlü, Sudi Oral, Nafiz Orhon, Lütfü Padok, Cambaz Kâmil Rona, Cemal Tural. Eyüp Öncü ve Cevat Gürkan; atletizmde kezâ Lütfü Padok ve Cemal Tural; güreşte Tayyar Yalaz'ın isimlerini söyleyebiliriz...

Türkiye Birinci Ligi'nde başkenti temsil eden Ankaragücü onbiri...

BEDEN TERBİYESİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Beden Terbiyesi Bölge Müdürü: Çetin Şahiner.
Adresi: 19 Mayıs Spor Sitesi- Ankara.
Telefon numaraları: 121023, 111492, 245100
Memur sayısı: 326
İşçi sayısı: 198
Lisanslı sporcu sayısı: 35.247, 8.000 bayan, 27.247 erkek.

Tesisler: 19 Mayıs Stadı 30.000 kişilik, Cebeci stadı 25.000 kişilik, Anıttepe Stadı 1500 kişilik, Atatürk spor salonu 6660 kişilik, Selim Sırrı Tarcan salonu 2750 kişilik, Yaşar Doğu salonu 1500 kişilik, cimnastik eğitim merkezi 250 kişilik, boks eğitim merkezi 250 kişilik, akademi salonu 1500 kişilik, Ziya Ozan yüzme havuzu 3000 kişilik, Naili Moran atletizm sahası 5.000 kişilik, açık, kapalı tenis kortu 5000 kişilik.

İlçelerdeki tesisler: Çubuk stadı çim 1.000 kişilik, Çubuk spor salonu 500 kişilik, Beypazarı stadı toprak 2500 kişilik. Beypazarı spor salonu 500 kişilik, Kızılcıhamam stadı çim 2500 kişilik Kızılcahamam spor salonu 500 kişilik, Polatlı stadı toprak 3500 kişilik Polatlı spor salonu 750 kişilik, Kırıkkale Stadı toprak 10.000 kişilik, Kırıkkale spor salonu 2.500 kişilik, Elmadağ Stadı toprak 3000 kişilik, Sincan Eryaman stadı 2 adet 1000 kişilik çim. Altındağ stadı toprak 750 kişilik, Altındağ spor salonu 500 kişilik, Etlik sahası (seyircisiz), Anıttepe kapalı yüzme havuzu 750 kişilik, Altındağ spor salonu 750 kişilik, Polatlı spor salonu 1500 kişilik, Şereflikoçhisar spor salonu 1500 kişilik Şereflikoçhisar Stadı toprak 500 kişilik, Ayaş spor salonu 750 kişilik.

Ankara bölgesinde tüm spor dallarında faaliyet yapılıyor... 1982 yılı bütçesi: 465 milyon TL.

HER DALDA BÜYÜK SPORCULAR YETİŞTİREN İLİMİZ

Ankara, spora her dalında birçok ünlü sporcular kazandırdı. Ankara'nın yetiştirdiği ünlü sporcular arasında şu isimleri sayabiliriz.

FUTBOL: Vasfi Güçlü, Sûdi Oral, Nafiz Orhon, Cemal Tural, Cihat Arman, Hasan Polat, Selim Baykurt, Semih Sözer, Ali Rıza Ertuğ, Rasim Akın, Keşfi Tarlan, Niyazi Öztunç, Ali Rıza Arda, Ömer Boncuk, Natık As, Fahri Akay, Bilâl Bali, İskender Çınar, Rahim Kotan, Selâhattin Dipçin, İhsan Türemen, Ahmet Erol, Şevket Demirtepe, Muhterem Özyurt, Arif Sevinç, Ali Polat, Nusret Göktuna, Kemay Sayan, Sabahatin Erman, Ertuğrul Malkoç, Mehmet Ali Yalım, Mehmet Bolatlı, Naci Özkaya, Kadri Ulukal, Erdal Kocaçimen, İsmet Sertkaya, Necdet Arbak, Kâzım Türesan, Rıza Palaska, Selâttin Torkal, Neçip Türegün, İlhan Bartu, Celâl Torkal, Burhan Sargın, Akgün Kaçmaz, Hüsamettin Poyraz, Fikri Elma, Zekâi Selli, Ercüment Güder, Ercan Ertuğ, Halim Kütükçü, Timuçin Buker, Günaydın Özyurt, Orhan Çakmak, Orhan Sözener.

ATLETİZM: Şinasi Engineri, Cemal Tural, Lütfü Padok, Galip Darılmaz, Şevki Evren, Şevki Koru, Semih Lütfü, Suat Bolayır, Jerfi Fıratlı, Sabahattin Tuç, Raşit Giray, Mustafa Kaplan, Edip Bayrı, Mustafa Özcan, Hayri Angün, Kerim Bayrı, Nuri Turan, Nadi Eyüpoğlu, Hayriye Bulgaz, Suzan Aykut, Sevim Çilingir, Aycan Önel, Kemal Horolu, Sami Yavrucuk, Haydar Erturan, Muhittin Akın, Mustafa Batman, Nazım İçli, Esat Hersek, Yekta Sertel, Şetvan Toker, Halil Zıraman, Celil Uçarer, Akın Altıok, Ekrem Koçak, Necdet Akın, Yücel Seçkiner Hüseyin Topsakal, Tahsin Albayrak, Yalçın Ünsal, Cahit Önel, Fahir Özgüder, İlhami Koç, Abdullah Kökpınar, Nuri Turan, Cahit Tanık, Çetin Şahiner, Aydın Onur, Muharrem Dalkılıç, Gül Çırav, Neşe Karatepe, Ekrem Özdamar, Veli Ballı, Mehmet Yurdadön.

Ankara'nın yetiştirdiği ünlü kaleci Cihat Arman, Türk futbolunun en büyük isimlerinin başında yeralır...

BASKETBOL: Mehmet Ali Yalım, Celâl Altugay, Cemal Tezişler, Nezih Okuş, Fazıl Peker, Cenan Sılay, Şengün Kaplanoğlu, Kemal Erdenay, Cemil Sevin, Erdal Poyrazoğlu, İlker Esel, Barış Küce, Birol Öngör, Akın Öngör, Ali Akatlı, Candaş Tekeli, Doğan Hakyemez, Erdem Tulgar, İbrahim Ortaç, Nur Germen, Nadir Vekiloğlu, Orhan Girgin, Serdar Ersözlü, Tunç Evrim, Tansev Mıhçıoğlu, Uğur Erel, Yaşar Sevim, Yavuz Kıvaner, Ali Limoncuoğlu, Ömürden Kısagün, Cihangir Sona, Serdar Koçyiğit, Fatih Özal.

GÜREŞ: Esat Öztunç, Necmi Tolunay, Tayyar Yalaz, Sıtkı Ulay, Ankaralı Hüseyin, Namık Tank, Celâl Atik, Yaşar Doğu, Mustafa Beton, Halit Balamir, Ali Özdemir, Mahmut Çeterez, Niyazi Birinci, Tevfik Yüce, Seyfi Özel, Rıza Doğan, Cemil Sarıbacak, Hasan Bozbey, Sadettin Özden, Kemal Ay, Hüseyin Akbaş, Bekir Büke, Seyyit Ahmet Ağralı, Ömer Topuz, Gıyasettin Yılmaz, Metin Alakoç, Ali Yağmur.

BOKS: Yusuf Mergen, Saim Saygılı, Ali Melek, Kâmil İçli, Kadir Yetiş, Basri Eroğlu, Lütfü Aktaş, Bülent Kiter, Orhan Tuş, Hayri Kuru, Satılmış Varlık, Saim Saygılı, Cafer Cik, Kemal Yalçınkaya, Sadettin İncesulu, Hüseyin Bayraktar, Oktay Altıoklar, Gültekin Yalçınkaya, Hasan Rüzgâr, Eraslan Doruk, Celâl Sandal, Mehmet Kumova, Ekrem Doruk, Hakkı Sözen, Gülali Özbey.ve diğerleri

VOLEYBOL: M. Ali Yalım, Semih Oktay, Sedat Yavuz, Murat Över, Burhan Yamanoğlu, Cengiz Göllü, Naci Bayamlıoğlu, Varol, Taktak Muammer, AslanÜst, Türker Tuncer, Rıza Orhan, Vahit Tünay, Mehmet Kaya, Arap İsmet, Tuncer Gürsu, Aşkın Uygur, Haluk Kişisel, Tanju Özen, Kolejli Tevfik, Ergün Alkan, Selâmi Salgut, Nurol Dinç, Mehmet Akpınar.

Ankara bölgesi diğer spor dallarında da ünlü sporcular yetiştirdi. Millî takımlara armağan etti.

Fiat ve Murat...

Satış öncesi, satış ve satış sonrası tüm hizmetler bir arada:

Ana Bayi Ormak'ta...

Ormak Orta Anadolu Makine ve Ticaret
tüm Fiat ürünleriyle, tüm Murat dizisiyle,
orijinal yedek parçaları ve güçlü, uzman servisiyle emrinizdedir.
Gelin Ormak'a. Hem üstün bir ürün,
hem de üstün hizmet alın.

ORMAK

Orta Anadolu Makine ve Ticaret A.Ş.

Eskişehir Devlet Karayolu 10. Durak, Mustafa Kemal Mah. - Ankara Tel. 13 12 63 - 13 62 54 - 13 46 56

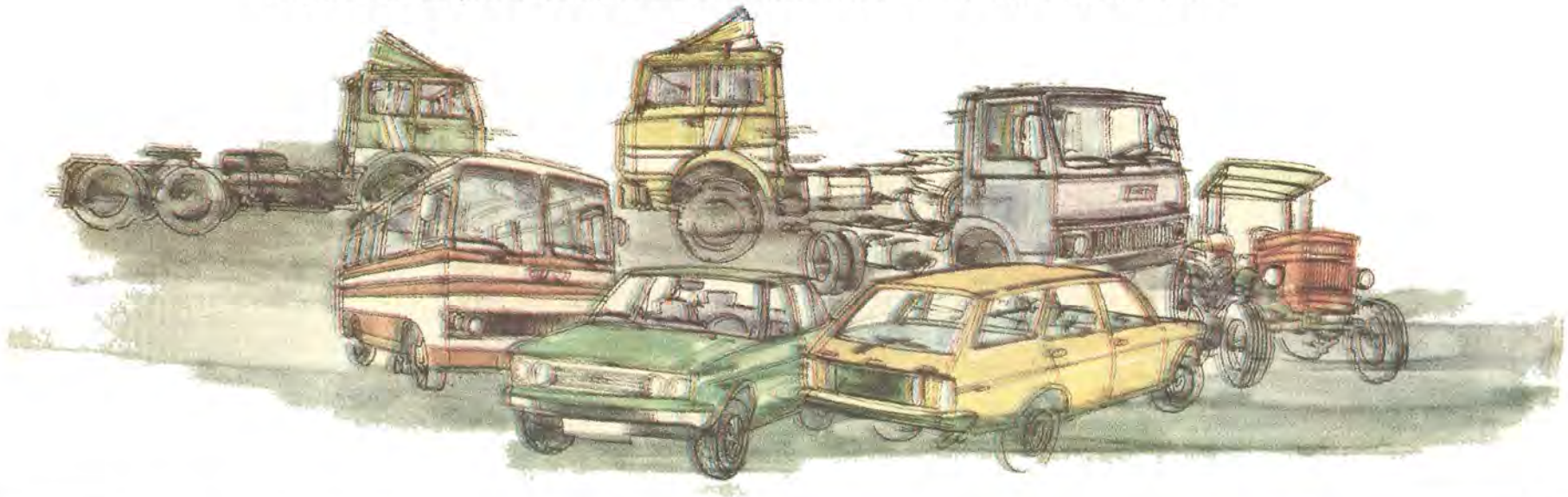

FIAT 697 T Treyler Çekicisi FIAT 169 NT Treyler Çekicisi 50 NC Kamyon FIAT 50 NM Midibüs

MURAT 131 Kartal MURAT 131 Şahin MURAT 131 Doğan

TÜRK 640 Traktör TÜRK 480 Traktör